

**Kyrkomötet
Förvaltareutskottets betänkande 2025:1**

Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande kyrkostyrelsens skrivelse 2025:6, *Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk*, samt motionerna 2025:17, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 75, 88, 96, 97, 98 och 115. I sina överläggningar har utskottet beaktat läronämndens och kyrkorättsnämndens yttranden samt svaren från De Ungas Kyrkomöte.

Utskottet ställer sig bakom kyrkostyrelsens förslag till ny inriktning för förvaltningen av prästlönetillgångarna, där de fyra hållbarhetsdimensionerna – andlig, ekologisk, social och ekonomisk – behandlas som jämbördiga och odelbara. Utskottet menar att kyrkoordningens 46 kapitel nu vilar på en teologisk grundsyn som betonar kallelse, ansvar och relationen till Gud, medmänniskan och skapelsen.

Utskottet bedömer att kyrkostyrelsens förslag ger en ändamålsenlig struktur för tillsyn, uppföljning och samråd, och noterar att detta kommer ske i dialog med stiftens. Utskottet hyser tillit till att kyrkostyrelsen ges möjlighet att utveckla formerna för uppföljningen, med ett förtroende för stiftens kompetens och förutsättningar.

Utskottet tillstyrker kyrkostyrelsens förslag om att införa urfolksrätt och principen om fritt och informerat samtycke i kyrkoordningen, och att utformning av Svenska kyrkans bestämmelser avseende detta sker i samråd med samiska företrädare.

Utskottet anser att målsättningar för förvaltningen av prästlönetillgångarna inledningsvis bör beslutas lokalt, med stöd från den nationella nivån.

De i motionerna föreslagna genomförandeinsatserna bedöms redan vara pågående eller hanteras inom ramen för kyrkostyrelsens skrivelse, varför utskottet föreslår avslag på motionerna med undantag för motion 2025:60 punkt 7 som ska anses besvarad då det redan pågår ett arbete med att utveckla Svenska kyrkans kommunikation om prästlönetillgångarna.

Till betänkandet finns 14 reservationer och 7 särskilda meningar.

Innehåll

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut.....	5
Skrivelsens förslag	5
Kyrkostyrelsens skrivelse 2025:6 Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk	5
Motionernas förslag	6
Motion 2025:17 av Birgitta Axelsson Edström m.fl., Kyrkan och skogen.....	6
Motion 2025:52 av Åsa Rehndell, Hållbar skogsförvaltning – målen.....	7
Motion 2025:53 av Åsa Rehndell, Hållbar skogsförvaltning – hänsyn	8
Motion 2025:54 av Åsa Rehndell, Hållbar skogsförvaltning – församlingen.....	8
Motion 2025:55 av Åsa Rehndell, Hållbar skogsförvaltning – tillsyn.....	9
Motion 2025:56 av Åsa Rehndell, Hållbar skogsförvaltning – solidarisk omställning.....	10
Motion 2025:57 av Åsa Rehndell, Hållbar skogsförvaltning – FPIC	11
Motion 2025:58 av Åsa Rehndell, Hållbar skogsförvaltning – uppdrag till kyrkostyrelsen.....	11
Motion 2025:60 av Åsa Rehndell, Hållbar skogsförvaltning – genomförandet	12
Motion 2025:75 av Mona Olsson m.fl., Hållbar, rättvis och naturnära skogsförvaltning.....	12
Motion 2025:88 av Lisa Tegby m.fl., Nationellt mål för skogsförvaltningen och inrättande av råd.....	14
Motion 2025:96 av Åsa Rehndell, Skydda 30 procent av den produktiva skogsmarken	14
Motion 2025:97 av Lena Östholm Munkberg m.fl., Kyrkans arbete med bevarande och restaurering av våtmarker	14
Motion 2025:98 av Lena Östholm Munkberg m.fl., Svenska kyrkans framtida skogsförvaltning.....	14
Motion 2025:115 av Cecilia Gyllenberg Bergfasth m.fl., Mål för skogsbruket	15
Yttrande från läronämnden	15
Yttranden från kyrkorättsnämnden	15
Yttrande från annat utskott.....	16
Bakgrund	16
Tidigare behandlingar i kyrkomötet.....	16
Skog och mark	16
Gemensamma mål	16
Ärenden om hållbart skogsbruk	17
Dimensionerna av hållbar utveckling är integrerade och odelbara	17
Kyrkostyrelsens skrivelse	18
Begrepp för olika typer av marker	18
Kyrkostyrelsens skrivelse	18
Ekosystemtjänster	19
Kyrkostyrelsens skrivelse	19
Om prästlönetillgångarna.....	19
Kyrkostyrelsens skrivelse	19

Urfolksrättens principer	19
Kyrkostyrelsens skrivelse	19
Om gemensamma mål för förvaltning av skog och mark	20
Kyrkostyrelsens skrivelse	20
Råd, utbildning och kompetens.....	21
Kyrkostyrelsens skrivelse	21
Genomförande.....	21
Kyrkostyrelsens skrivelse	21
Omställningsmedel	21
Kyrkostyrelsens skrivelse	21
Uppföljningsprogram.....	21
Kyrkostyrelsens skrivelse	22
Samverkan.....	22
Kyrkostyrelsens skrivelse	22
Kommunikation	22
Utskottets överväganden	22
Förvaltning, tillsyn, uppföljning, hänsyn/ny inriktning, urfolksrätt och dialog med församlingar	22
Förvaltning.....	23
Tillsyn 23	
Samråd och uppföljning.....	23
Hänsyn/ny inriktning	23
Urfolksrätt.....	24
Dialog med församlingar	24
Mål	25
Råd	25
Genomförande, omställningsmedel, uppföljningsprogram, samverkan och kommunikation	26
Hållbarhetsavgift m.m.....	26
Våtmarker	27
Reservation 1–14	27
Särskild mening 1–7.....	30
Bilaga 1 Utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen.....	32
Bilaga 2 Läronämndens yttrande 2025:2y.....	34
Bilaga 3 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:4y	35
Bilaga 4 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:12y	37
Bilaga 5 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:18y	39
Bilaga 6 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:19y	40
Bilaga 7 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:20y	41
Bilaga 8 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:21y	43

Bilaga 9 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:22y	45
Bilaga 10 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:23y	47
Bilaga 11 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:25y	49
Bilaga 12 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:28y	52
Bilaga 13 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:29y	53
Bilaga 14 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:30y	54
Bilaga 15 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:38y	55
Bilaga 16 Ekonomiutskottets yttrande 2025:2y.....	57
Bilaga 17 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:39y	58

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

F 2025:1

Kyrkomötet beslutar att

1. anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen, vilket innebär bifall till kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, med undantag för andra meningen i 46 kap. 3 § som ska kvarstå oförändrad, *bilaga 1*,
2. avslå motion 2025:17, punkt 2 och 3,
3. avslå motion 2025:52, punkt 1 och 2,
4. avslå motion 2025:75, punkt 1 och 2,
5. avslå motion 2025:55, punkt 1 och 2,
6. avslå motion 2025:98, punkt 2 och 3,
7. avslå motion 2025:53, punkt 1 och 2,
8. avslå motion 2025:57, punkt 1 och 2,
9. avslå motion 2025:54, punkt 1 och 2,
10. avslå motion 2025:17, punkt 1,
11. avslå motion 2025:88, punkt 1,
12. avslå motion 2025:97, punkt 3,
13. avslå motion 2025:98, punkt 1,
14. avslå motion 2025:58, punkt 1,
15. avslå motion 2025:58, punkt 2,
16. avslå motion 2025:58, punkt 3,
17. avslå motion 2025: 96,
18. avslå motion 2025:115, punkt 1,
19. avslå motion 2025:115, punkt 2,
20. avslå motion 2025:115, punkt 3,
21. avslå motion 2025:88, punkt 2,
22. avslå motion 2025:60 punkt 1,
23. avslå motion 2025:60 punkt 2,
24. avslå motion 2025:60 punkt 3,
25. avslå motion 2025:60 punkt 4,
26. avslå motion 2025:60 punkt 5,
27. avslå motion 2025:60 punkt 6,
28. anse motion 2025:60 punkt 7 vara besvarad,
29. avslå motion 2025:56, punkt 1 och 2,
30. avslå motion 2025:97, punkt 1,
31. avslå motion 2025:97, punkt 2.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2025:6 Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Motionernas förslag

Motion 2025:17 av Birgitta Axelsson Edström m.fl., Kyrkan och skogen

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra åt kyrkostyrelsen att på nationell nivå ställa upp övergripande mål för skogsförvaltningen som stiftens kan specificera utifrån sin lokala kontext,
2. anta motionens förslag till ändringar i kyrkoordningen,
3. ändringarna träder i kraft den 1 januari 2026.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 kap.

3 §

Prästlönetillgångarna ska förvaltas så *effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning*. Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Prästlönetillgångarna ska förvaltas så *att andlig, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet säkerställs*. Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna *och om tillsynen över förvaltningen*.

5 a §

Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen.

Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår, *utöver krav på vidtagande av åtgärd, även* råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen.

5 c §

Om kyrkostyrelsen i sin tillsyn uppmärksammar allvarliga brister i ett stifts förvaltning av prästlönetillgångarna, *ska kyrkostyrelsen genom en skrivelse till kyrkomötet föreslå de åtgärder som föranleds av stiftets agerande. Till skrivelsen ska fogas ett yttrande från stiftet*.

Om kyrkostyrelsen i sin tillsyn uppmärksammar allvarliga brister i ett stifts förvaltning av prästlönetillgångarna, *får kyrkostyrelsen hålla inne del av stiftsbidraget enligt 44 kap. 14 §, tills åtgärd angivits av kyrkostyrelsen vidtagits. Kyrkostyrelsen ska årligen genom en skrivelse till kyrkomötet redovisa iakttagelser och åtgärder om tillsynen av förvaltningen. Redovisningen ska innehålla en redogörelse rörande insatser för att säkerställa andlig, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet*.

8 §

Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska *naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen beaktas i skälig omfattning.*

Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska *biologisk mångfald skyddas och främjas och kulturmiljövårdens intressen beaktas. För att motverka att en åtgärd i förvaltningen av prästlönefastigheter medför skada för natur- eller kulturmiljövården ska de skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått som behövs vidtas.*

Motion 2025:52 av Åsa Rehndell, Hållbar skogsförvaltning – målen

Kyrkomötet beslutar att

1. anta motionens förslag till ändringar i kyrkoordningen,
2. ändringarna träder i kraft den 1 januari 2026.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 kap.

3 §

Prästlönetillgångarna ska förvaltas *så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning.* Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Prästlönetillgångarna ska förvaltas *ändamålsenligt och resurseffektivt. Andlig, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet ska säkerställas i förvaltningen.* Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Kyrkostyrelsen *ska besluta om mål och inriktning för förvaltningen av prästlönetillgångarna, och får även* utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Motion 2025:53 av Åsa Rehndell, Hållbar skogsförvaltning – hänsyn

Kyrkomötet beslutar att

1. anta motionens förslag till ändringar i kyrkoordningen,
2. ändringarna träder i kraft den 1 januari 2026.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 kap.

8 §

Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska *naturvårdens* och kulturmiljövårdens intressen beaktas *i skälig omfattning*.

Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska *biologisk mångfald skyddas och främjas* och kulturmiljövårdens intressen beaktas.

För att motverka att en åtgärd i förvaltningen av prästlönefastigheter medför skada för natur- eller kulturmiljövården ska de skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått som behövs vidtas.

Motion 2025:54 av Åsa Rehndell, Hållbar skogsförvaltning – församlingen

Kyrkomötet beslutar att

1. anta motionens förslag till ändringar i kyrkoordningen,
2. ändringarna träder i kraft den 1 januari 2026.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 kap.

9 a §

Stiftet ska informera en berörd församling om insatser och den hänsyn som planeras i förvaltningen. Vid övergripande planering av förvaltningen ska berörd församlings synpunkter inhämtas och beaktas.

Motion 2025:55 av Åsa Rehndell, Hållbar skogsförvaltning – tillsyn

F 2025:1

Kyrkomötet beslutar att

1. anta motionens förslag till ändringar i kyrkoordningen,
2. ändringarna träder i kraft den 1 januari 2026.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 kap.

5a §

Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen.

Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår *utöver krav på vidtagande av åtgärd även* råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen.

5 c §

Om kyrkostyrelsen i sin tillsyn uppmärksammar allvarliga brister i ett stifts förvaltning av prästlönetillgångarna, ska kyrkostyrelsen genom en skrivelse till kyrkomötet *föreslå de åtgärder som föranleds av stiftets agerande. Till skrivelsen ska fogas ett yttrande från stiftet.*

Om kyrkostyrelsen i sin tillsyn uppmärksammar allvarliga brister i ett stifts förvaltning av prästlönetillgångarna, *får* kyrkostyrelsen *hålla inne del av stiftsbidraget enligt 44 kap. 14 §, tills åtgärd angivits av kyrkostyrelsen vidtagits. Kyrkostyrelsen ska årligen genom en skrivelse till kyrkomötet redovisa iakttagelser och åtgärder om tillsynen av förvaltningen. Redovisningen ska innehålla en redogörelse rörande insatser för att säkerställa andlig, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.*

5 d §

Kyrkostyrelsen ska minst en gång varje år kalla till överläggningar med företrädare för stiftet för *samråd om* förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Kyrkostyrelsen ska minst en gång varje år kalla till överläggningar med företrädare för stiftet för *uppföljning av* förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Motion 2025:56 av Åsa Rehndell, Hållbar skogsförvaltning – solidarisk omställning

Kyrkomötet beslutar att

1. anta motionens förslag till ändringar i kyrkoordningen,
2. ändringarna träder i kraft den 1 januari 2026.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 kap.

Avgifter för gemensam verksamhet och kyrkounderhåll

Avgifter för gemensam verksamhet, kyrkounderhåll och *hållbarhetsarbete*

3 §

Församlingen ska varje år betala en avgift för gemensam verksamhet. Avgiften för gemensam verksamhet är sju öre per etthundra kronor av församlingens avgiftsun-
derlag.

Församlingen ska om kyrkomötet be-
slutar det *också* betala en kyrkounder-
hållsavgift.

Församlingen ska om kyrkomötet be-
slutar det *även* betala en kyrkounderhålls-
avgift.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om kyrkounderhållsavgiften.

*Församlingen ska om kyrkomötet be-
slutar det även betala en hållbarhetsav-
gift. Kyrkostyrelsen får utfärda närmare
bestämmelser om hållbarhetsavgiften.*

46 kap.

5 §

Den nettovinst som uppkommer vid förvaltningen av prästlönetillgångarna och som
tillkommer församlingarna ska stiftet fördela på dessa i förhållande till deras andelar
i prästlönetillgångarna.

Stiftet får dock av vinsten behålla de medel som behövs för förvaltningen.

Samtidigt som vinstmedel betalas ut
till församlingarna ska stiftet till den nat-
ionella nivån betala ett lika stort belopp.

Samtidigt som vinstmedel betalas ut
till församlingarna ska stiftet till den nat-
ionella nivån betala ett lika stort belopp.
*Kyrkostyrelsen får besluta att beloppet
till nationell nivå får sättas ned.*

Motion 2025:57 av Åsa Rehndell, Hållbar skogsförvaltning – FPIC

F 2025:1

Kyrkomötet beslutar att

1. anta motionens förslag till ändringar i kyrkoordningen,
2. ändringarna träder i kraft den 1 januari 2026.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 kap.

3 a §

En åtgärd i förvaltningen av en prästlönefastighet som innebär en direkt och betydande påverkan för renskötelsens bedrivande, får inte påbörjas eller genomföras innan ett fritt och informerat samtycke lämnats av den berörda samebyn. Överenskommelse som ingås med en berörd sameby ska dokumenteras.

Motion 2025:58 av Åsa Rehndell, Hållbar skogsförvaltning – uppdrag till kyrkostyrelsen

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utforma målsättningar för skogsbruket så att

1. 20 procent av den produktiva skogsmarken ska avsättas för skydd av biologisk mångfald och kolinlagring. Målet ska vara uppnått 2030. Vid uppnående av denna nivå får nya frivilligt avsatta områden bytas mot andra tidigare avsatta områden med lägre naturvårdskvalité (max 1 procent).

Vid utseendet av nya områden för biologisk mångfald och klimat bör följande naturtyper prioriteras: alla områden som ingår i de stora sammanhängande naturskogarna som föreslogs skyddas av Skogsutredningen 2020, huvuddelen av de kvarvarande kontinuitetsskogarna, tillkommande ej brukad skog inom renskötelsområdet, ädellövskog, kalkbarrskog, skog för artbevarande i övrigt enligt artskyddsförordningen samt vissa restaureringsmarker. Planeringen över vilka nya områden som berörs bör i huvudsak vara klar inom en tvåårsperiod,

2. anpassat trakthyggesbruk bedrivs inom 47 procent av arealen. Omloppstiden förlängs i hälften av denna areal till 20 procent över lägsta slutavverkningsålder för kolbindning i skogen och senare bättre substitution. Alla contortabestånd avvecklas inom en tioårsperiod och ersätts med tall. Den generella hänsynen förstärks och omfattar fortsättningsvis 15 procent hänsynsyta och virkesvolym.

Hyggesstorleken begränsas. Skogsstyrelsens målbilder för generell hänsyn tillämpas fullt ut varvid extra fokus läggs på hänsynskrävande biotoper, vattenmiljöer, fornlämningar och skador vid markberedning. Hänsynen gäller som medeltal i ett bestånd. Lövandelen ökar generellt och omföring sker av gran till tall för ståndorts- och klimatanpassning,

3. 33 procent av skogsinnehavet brukas med naturnära skogsbruk och underindelas enligt följande:

- a) Anpassning till rennäringens behov 8 procent. Målet avser mager tallskog i renskötselområdet. Dessa områden renskötselanpassas genom en hårdare röjning och gallring och ingen eller mycket skonsam markberedning. Den generella hänsynsnivån inom dessa områden är 10 procent,
- b) Blädning 10 procent. Blädning förutsätts ske i de kvarvarande kontinuitetsskogarna efter att huvuddelen avsatts för biologisk mångfald och klimat. I övrigt handlar det om befintliga flerskiktade skogar, heterogen granskog (blandskog). Då arealerna inte är tillräckliga för att omedelbart ställa om till blädning sker också planering av områden med inväxande blädningsskog där omställning från enskiktad till fler- eller fullskiktad skog förutsätts ske systematiskt i berörda bestånd både i etablerings-, röjnings- och gallringsfas. Den generella hänsynsnivån inom dessa områden är 15 procent,
- c) Hyggesfritt i övrigt 15 procent. Övriga så kallade hyggesfria alternativ, luckor och överhållen skärm, planläggs på 15 procent av arealen. Den generella hänsynsnivån inom dessa områden är 15 procent. Planeringen av klassningen av bestånden bör i huvudsak vara klar inom en tvåårsperiod. I klassningsarbetet ska samverkan ske med berörda församlingar.

Motion 2025:60 av Åsa Rehndell, Hållbar skogsförvaltning – genomförandet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att:

1. inrätta ett råd för markförvaltning från den 1 januari 2026,
2. anslå särskilda omställningsmedel för att underlätta omställningen,
3. göra omfattande utbildningsinsatser inom området Naturnära skogsbruk,
4. implementera ett nytt uppföljningsprogram för generell hänsyn,
5. inrätta en befattning med hög skogsekologisk kompetens,
6. utveckla samverkan med omgivande samhälle,
7. utveckla Svenska kyrkans hemsida för kommunikation om förvaltningen av prästlönetillgångar.

Motion 2025:75 av Mona Olsson m.fl., Hållbar, rättvis och naturnära skogsförvaltning

Kyrkomötet beslutar att

1. anta motionens förslag till ändringar i kyrkoordningen,
2. ändringarna träder i kraft den 1 januari 2027 i fråga om 46 kap. 8 a § andra stycket och i övrigt den 1 januari 2026.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 kap.

3 §

Prästlönetillgångarna ska förvaltas *så effektivt som möjligt* och *på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning*. Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Prästlönetillgångarna ska förvaltas *ändamålsenligt* och *resurseffektivt*. *Andlig, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet ska säkerställas i förvaltningen*. Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Kyrkostyrelsen *får utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna*

Kyrkostyrelsen *ska besluta om mål och inriktning för förvaltningen av prästlönetillgångarna och får även utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna.*

F 2025:1

5 a §

Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen.

Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår, *utöver krav på vidtagande av åtgärd, även råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen.*

5 c §

Om kyrkostyrelsen i sin tillsyn uppmärksammar allvarliga brister i ett stifts förvaltning av prästlönetillgångarna, *ska kyrkostyrelsen genom en skrivelse till kyrkomötet föreslå de åtgärder som föranleds av stiftets agerande. Till skrivelsen ska fogas ett yttrande från stiftet.*

Om kyrkostyrelsen i sin tillsyn uppmärksammar allvarliga brister i ett stifts förvaltning av prästlönetillgångarna, *får kyrkostyrelsen hålla inne del av stiftsbidraget enligt 44 kap. 14 §, tills åtgärd angiven av kyrkostyrelsen vidtagits. Kyrkostyrelsen ska årligen genom en skrivelse till kyrkomötet redovisa iakttagelser och åtgärder om tillsynen av förvaltningen. Redovisningen ska innehålla en redogörelse rörande insatser för att säkerställa andlig, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.*

8 §

Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska *naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen beaktas i skälig omfattning.*

Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska *biologisk mångfald skyddas och främjas* och kulturmiljövårdens intressen beaktas.

För att motverka att en åtgärd i förvaltningen av prästlönefastigheter medför skada för natur- eller kulturmiljövården ska de skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått som behövs vidtas.

8 a §

Vid förvaltningen av prästlönefastigheter ska särskilda åtgärder vidtas för att främja renskötselrätten, koncessionsrenskötsel och den rätt urfolk har att utöva sina andliga och kulturella traditioner i de områden där de traditionellt har bott och verkat.

Den urfolksrättsliga principen om fritt och informerat förhandssamtycke ska tillämpas vid markanvändningsåtgärder som har en direkt och betydande påverkan för renskötsels bedrivande.

Motion 2025:88 av Lisa Tegby m.fl., Nationellt mål för skogsförvaltningen och inrättande av råd

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att minst 20 procent av den produktiva skogsmarken ska avsättas för skydd av biologisk mångfald och klimatåtgärder (kolinlagring) som ett nationellt mål för Svenska kyrkans skogsförvaltning,
2. inrätta ett permanent råd för markförvaltning från den 1 januari 2026. Rådets huvuduppgift ska vara att bidra med sakkunskap om ekologi och biologisk mångfald, klimatfrågor, skogs- och jordbruk, rennärning samt teologi kopplat till andlig hållbarhet för att främja stiftens markförvaltning.

Motion 2025:96 av Åsa Rehndell, Skydda 30 procent av den produktiva skogsmarken

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillse att Svenska kyrkan i förvaltningen av prästlönetillgångarna följer FN-konventionen om biologisk mångfald genom att spara 30 procent av sammanhängande och ekologiskt representativa områden på mark som prästlönetillgångarna förvaltar.

Motion 2025:97 av Lena Östholm Munkberg m.fl., Kyrkans arbete med bevarande och restaurering av våtmarker

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att kyrkans arbete med och förvaltning av våtmarker ska syfta till att återställa våtmarker,
2. genomföra en inventering av befintliga våtmarker på mark Svenska kyrkans jordbruks- och skogsmark inklusive PLT,
3. återkomma till kyrkomötet med förslag på ändringar i kyrkoordningen som innebär att ett mål om vilken andel av Svenska kyrkans jordbruks- och skogsmark inklusive PLT som ska vara våtmark, samt regler för uppföljning av detta mål, fastställs.

Motion 2025:98 av Lena Östholm Munkberg m.fl., Svenska kyrkans framtida skogsförvaltning

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att införa nationella, tydliga mål för kyrkans skogsförvaltning inkluderat Prästlönetillgångarna, utformade i enlighet med den i kyrkostyrelsens skrivelse 2025:6 föreslagna skrivningen i 46 kap. 3 § kyrkoordningen: ”Prästlönetillgångarna ska förvaltas så att andlig, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet balanseras. Tillgångarna ska förvaltas i enlighet med kristen etik och kyrkans grundläggande värderingar. Förvaltningen ska vara ändamålsenlig och resurseffektiv.”
2. anta motionens förslag till ändringar i kyrkoordningen,
3. ändringarna träder i kraft den 1 januari 2026.

46 kap.

5 c §

Om kyrkostyrelsen i sin tillsyn uppmärksammar allvarliga brister i ett stifts förvaltning av prästlönetillgångarna, ska kyrkostyrelsen genom en skrivelse till kyrkomötet föreslå de åtgärder som föranleds av stiftets agerande. Till skrivelsen ska fogas ett yttrande från stiftet.

Kyrkostyrelsen ska årligen till kyrkomötet redovisa iakttagelser från tillsynen av förvaltningen.

Redovisningen ska innehålla iakttagelser enligt kyrkoordningens 46 kap. 3 §, en uppföljning av förvaltningen och dess insatser för att säkerställa andlig, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Redovisningen ska bygga på en strukturerad uppföljning av kyrkostyrelsens nationella, tydliga mål för kyrkans skogsförvaltning, inkluderat prästlönetillgångarna.

Motion 2025:115 av Cecilia Gyllenberg Bergfasth m.fl., Mål för skogsbruket

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ställa krav på att det inom prästlönetillgångarnas skogsbruk ska

1. strävas mot att minst 10 procent av skogen har ett strikt skydd,
2. strävas mot att minst 20 procent av skogen har ett lättare skydd,
3. upprättas ett långsiktigt mål med ökande andel kontinuitetsskogsbruk/hyggesfritt skogsbruk upp till minst 30 procent av skogen.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2025:6 samt motionerna 2025:17, 2025:52 och 2025:75 i Ln 2025:2y, bilaga 2.

Yttranden från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2025:6 i Kn 2025:4y, bilaga 3 samt över motionerna

2025:7 i Kn 2025:12y, bilaga 4

2025:52 i Kn 2025:18y, bilaga 5

2025:53 i Kn 2025:19y, bilaga 6

2025:54 i Kn 2025:20y, bilaga 7

2025:55 i Kn 2025:21y, bilaga 8

2025:56 i Kn 2025:22y, bilaga 9

2025:57 i Kn 2025:23y, bilaga 10

2025:75 i Kn 2025:25y, bilaga 11

2025:88 i Kn 2025:28y, *bilaga 12*
2025:97 i Kn 2025:29y, *bilaga 13*
2025:98 i Kn 2025:30y, *bilaga 14*.

Därutöver har kyrkorättsnämnden yttrat sig över utskottets alternativa förslag till lydelse i 46 kap. 3 § respektive 46 kap. 8 a § i kyrkoordningen i Kn 2025:38y, *bilaga 15* och över reservation 4 i Kn 2025:39y, *bilaga 17*.

Yttrande från annat utskott

Ekonomiutskottet har yttrat sig över motion 2025:56 i E 2025:2y, *bilaga 16*.

Bakgrund

Tidigare behandlingar i kyrkomötet

Skog och mark

Svenska kyrkans förvaltning av skog och mark har sedan 2015 varit föremål för runt 30 motioner i kyrkomötet. Motionerna har främst kretsat kring hållbarhet, biologisk mångfald, relationen till det samiska folket och behovet av ökad transparens. Flera motioner har föreslagit att minst 30 procent av kyrkans skogar ska skyddas i linje med FN:s arbete för biologisk mångfald, samt att hyggesfritt och naturnära skogsbruk ska införas, särskilt i samiska områden. Motioner har också föreslagit offentliga samtal om skogsinnehavet och ökad insyn i skogsbruksplaner.

Läronämnden har vid flera tillfällen betonat det teologiska ansvaret att förvalta skapelsen med respekt, och att kyrkoordningen bör revideras för att bättre spegla ekologisk, social, ekonomisk och andlig hållbarhet.

Kyrkomötet har den senaste mandatperioden valt att avslå de flesta motionerna, med hänvisning till kyrkomötets beslut (KmSkr 2021:5) och med anledning av förvaltarens utskottets betänkande 2021:1 Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk. I reservationer till kyrkomötets beslut finns återkommande kritik mot att beslut skjuts upp i väntan på utredningar, vilket ansetts otillräckligt i ljuset av klimatkrisen.

Gemensamma mål

Kyrkomötet 2001 avtog en motion om att ta fram förslag till övergripande och gemensamma målskrivningar för Svenska kyrkan med motiveringen att målskrivning framför allt hör hemma på lokal nivå samt att ”vissa grundläggande mål för Svenska kyrkan finns för övrigt i Kyrkoordningen och i Jesu missionsbefallning formuleras uppdraget för den världsvida kyrkan”.

Det finns dock undantag från principen att inte ha övergripande och gemensamma mål för Svenska kyrkan. Sådana målskrivningar har beretts genom kyrkomötets beslut om kyrkostyrelsens årliga skrivelse till kyrkomötet, Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå, som sedan kyrkostyrelsens beslut 2019 om *Svenska kyrkans färdplan för klimatet* innehåller budget för ett sammanhållet klimatarbete. Färdplanen och dess etapper arbetas fram av den nationella nivån och stiftens tillsammans och innehåller gemensamma mål. Många lokala enheter genomför arbete för färdplanen inom ramen för befintlig verksamhet. En del församlingar och pastorat samt den nationella nivån har även valt att implementera färdplanen genom beslut om att anta målen i sin egen verksamhet. Ett sammanhållet klimatarbete grundar sig på kyrkomötets skrivelse till kyrkostyrelsen Sammanhållet klimatarbete, KmSkr 2018:13, med uppdrag till kyrkostyrelsen

att undersöka och i enlighet med motionens förslag (motion 2018:55) arbeta fram former för framtagande av ett nationellt täckande program för klimatstrategi, så att arbetet ska kunna genomföras i samtliga stift.

F 2025:1

Ärenden om hållbart skogsbruk

Svenska kyrkans färdplan för klimatet initierades genom kyrkomötets beslut 2018 § 145 och antogs av kyrkostyrelsen 2019, efter en gemensam beredning av Svenska kyrkans nationella nivå och stift. Färdplanen skapar en gemensam klimatstrategi för hela Svenska kyrkan och svarar på biskoparnas uppmaningar i Ett biskopsbrev om klimatet. I etapp två har stiftet bidragit med målen under området skog och mark.

Svenska kyrkan har framfört två officiella ursäkter till det samiska folket och i juni 2021 antog kyrkostyrelsen åtta åtaganden kopplade till ursäkten till det samiska folket, som Svenska kyrkan ska åstadkomma tillsammans med samerna under en tioårsperiod. Åtagandena handlar bland annat om att öka kunskapen om och respekten för urfolksrättens principer och öka samers inflytande och delaktighet. Skog och mark är en del av handlingsplanen och även temat för det tredje Ságastallamat (nordsamiska för dialog eller samtal) som ska genomföras 2026.

Svenska kyrkans utredning *Kyrkan och skogen – Ansvar, handling och hopp*, SKU 2024:2 (utredningen), är en följd av kyrkomötets beslut (KmSkr 2021:5) och utreder och behandlar frågan om hur en ekologiskt, ekonomiskt, socialt, andligt och existentiellt hållbar skogsförvaltning kan säkerställas. Utredningen föreslår en omställning till naturnära skogsbruk med ökat skydd för biologisk mångfald, förbättrad klimatnytta och större hänsyn till kulturvärden och samiskt inflytande. Utredningen vill också förändra kyrkoordningen för att tydligare styra skogsbruket mot hållbar utveckling och transparent ansvarstagande. Utredningen har fört dialog med intressenter och sakkunniga inom och utom kyrkan.

Kyrkostyrelsens skrivelse till årets kyrkomöte, *Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk*, KsSkr 2025:6 (skrivelsen) redovisar hur utredningen tagits emot av kyrkostyrelsen. Kyrkostyrelsen har bearbetat utredningens förslag och även haft en remissprocess med intressenter inom och utom Svenska kyrkan. I skrivelsen föreslår kyrkostyrelsen kyrkoordningsändringar samt beskriver sina överväganden och förslag till fortsatt arbete inom ramen för den nationella nivåns tillsyn.

Dimensionerna av hållbar utveckling är integrerade och odelbara

Begreppet hållbar utveckling blev känt genom FN:s världskommission för miljö och utveckling, den s.k. Brundtlandkommissionen, och definierades i rapporten *Vår gemensamma framtid* år 1987: "Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov." En hållbar utveckling bygger på tre av varandra beroende perspektiv: det sociala, miljön och ekonomin. Resolutionen *Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling* antogs i september 2015 av FN:s generalförsamling med 17 globala mål som spänner över en bredd av samhällsutmaningar. De globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Svenska kyrkan lyfter i sitt sammanhang även en fjärde dimension av hållbar utveckling – den andliga och existentiella.

Kyrkostyrelsens skrivelse

Kyrkostyrelsen anför att det i ett enskilt beslut kan vara en utmaning att säkerställa hållbarhet utifrån samtliga fyra dimensioner, eftersom begreppet *säkerställa* ger uttryck för ett så kallat resultatkrav. I det enskilda fallet kan det på samma sätt vara en utmaning att göra en så jämn avvägning som möjligt mellan de olika dimensionerna av hållbarhet. Kyrkostyrelsen vill emellertid, i likhet med utredningen, framhålla att alla fyra hållbarhetsdimensioner ska bedömas såväl självständigt som tillsammans, samtidigt som andlig hållbarhet ska genomsyra tolkningen av de övriga hållbarhetsdimensionerna.

I *Svenska kyrkans färdplan för klimatets* andra etapp är ett av etappmålen om skog och mark att prästlönetillgångarna ska tillvarata den brukade skogens produktionspotential för ökad klimatnytta på kort och lång sikt. Vidare ska samtliga åtgärder för klimatnytta inom förvaltningen av skog och mark ha en balans mellan ekologiska, sociala, ekonomiska och andliga värden. Kyrkostyrelsen föreslår därför, i likhet med förslag som framförts av remissinstanserna, att en lämpligare formulering är att andlig, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet ska *balanseras* i förvaltningen.

Detta innebär att hållbarhetsdimensionerna ska utgöra en utgångspunkt för stiftens överväganden och beslutsfattande och tydliggör att flera olika värden ska finnas med i den sammanvägda bedömningen. Det kan exempelvis påverka vilka underlag som inhämtas inför beslut och vilka kompetenser som deltar i beredningen.

Begrepp för olika typer av marker

Enligt 46 kap. 1, 2 och 5 a §§ kyrkoordningen består *prästlönetillgångarna* av fast egendom och tomträtter (*prästlönefastigheter*) samt andra tillgångar (*prästlönefonder*) och förvaltas av stiftens under kyrkostyrelsens tillsyn.

Mark för jord- och skogsbruk ingår i prästlönefastigheterna. Även en del församlingar och pastorat äger mark, som de förvaltar självständigt. Kyrkostyrelsen utövar ingen tillsyn över församlingars och pastorats marker.

Jord och skog inkluderar våtmarker, naturreservat, fjällnära skog osv. *Kyrkreservat* förekommer som beskrivning för frivilligt avsatta inomkyrkliga naturreservat på prästlönefastigheter, vilka också har en strikt geografisk avgränsning. *Kyrkans skogar* är en kommunikativ beskrivning utan begränsning till någon särskild kyrklig enhet, även om det ofta används om prästlönefastigheter.

Kyrkostyrelsens skrivelse

I kommentaren till sitt förslag till ändring av 46 kap. 8 § kyrkoordningen anför kyrkostyrelsen att *varierande och multifunktionellt landskap* avser ett landskap som tjänar flera syften samtidigt. Där finns plats för flera olika miljöer och olika former av markanvändning, såväl jordbruk och skogsbruk, som exempelvis bebyggelse och energiproduktion.

Kyrkostyrelsens skrivelse

I kommentaren till sitt förslag till ändring av bestämmelserna i 46 kap. 3 § kyrkoordningen anför kyrkostyrelsen:

I första stycket tydliggörs att förvaltningen av prästlönetillgångarna ska utgå ifrån andlig, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Bakgrunden till ändringen är att möta den omställning som nu krävs av hela samhället i miljö- och klimatfrågor.

[...]

Med ekologisk hållbarhet avses i denna bestämmelse en förvaltning som värnar livskraftiga habitat och livsmiljöer för olika arter och naturtyper. Det innebär också att främja sammanhängande livsmiljöer och stärka strukturer för att upprätthålla ekosystemtjänster. Även klimatnytta ingår här.

Om prästlönetillgångarna

Ändamålet med prästlönetillgångarna är att avkastningen från dess förvaltning ska bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse. Detta framgår av 9 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan och återges även i 46 kap. 1 § kyrkoordningen. Prästlönetillgångarnas lagstadgade ändamål relaterar därmed till *varför* Svenska kyrkan förvaltar denna egendom och innebär vidare att den avkastning som prästlönetillgångarna genererar ska användas till ändamålet med förvaltningen och inget annat.

Kyrkostyrelsens skrivelse

I skrivelsen konstaterar kyrkostyrelsen att det i lag inte är reglerat att avkastningen ska uppnå någon viss nivå. Vidare har staten överlämnat till Svenska kyrkan att närmare reglera förvaltningen av prästlönetillgångarna. Kyrkostyrelsen menar att detta innefattar *hur* egendomen förvaltas, det vill säga vad som görs och hur det görs.

Oaktat hur respektive stift har tolkat kyrkoordningen och utifrån detta utformat sin förvaltning, anser kyrkostyrelsen att det i ljuset av det förändrade ställningstagande som krävs av hela samhället i miljö- och klimatfrågor behövs en förändrad balanspunkt i prästlönetillgångarnas förvaltning.

Urfolksrättens principer

Tillämpning av den urfolksrättsliga principen om fritt och informerat förhandssamtycke (free, prior and informed consent, FPIC) är centralt för markanvändning inom ett urfolks traditionella marker. Principen ställer krav på konsultationer som ger urfolket en reell möjlighet att påverka resultatet av beslutsprocesser men innebär inte en kategorisk vetorätt. Syftet med dialog med urfolk är således att etablera ett samtycke och en process för att uppnå en överenskommelse som båda parter kan acceptera.

Kyrkostyrelsens skrivelse

Kyrkostyrelsen bedömer att urfolksrättens principer behöver få ett tydligare genomslag i Svenska kyrkans markförvaltning. Skydd av urfolk, liksom deras inflytande i förvaltningen, är enligt kyrkostyrelsen av en sådan principiell betydelse att detta är något som bör införas i kyrkoordningen.

Att införa FPIC i kyrkoordningen ger uttryck för en ambitionshöjning för Svenska kyrkans markförvaltning. Tydligt är att stiftet kommer att behöva lägga tid på samtal och dialog och att valfriheten i hur marken brukas kan inskränkas. Kyrkostyrelsen förutsätter här att samtliga parter i denna dialog har ett förhållningssätt som aktivt bidrar till att parterna kan komma överens.

Under förutsättning att kyrkomötet beslutar i enlighet med skrivelsens förslag avser kyrkostyrelsen att inom den fortsatta processen ta fram närmare bestämmelser om formerna för tillämpningen av den urfolksrättsliga principen i det praktiska arbetet i förvaltningen.

Kyrkostyrelsen bedömer vidare att detta kan regleras utan hinder av att stift är certifierade enligt FSC (Forest Stewardship Council®). Kyrkostyrelsen menar därtill att kyrkoordningsbestämmelsen i denna del kan, och ska, komplettera den process för samplanering som stiftet använder genom FSC.

Om gemensamma mål för förvaltning av skog och mark

Kyrkostyrelsens skrivelse

Kyrkostyrelsen har övervägt utredningens förslag om att kyrkostyrelsen ska besluta om mål för förvaltningen av skog:

Svenska kyrkans skogsbruk ska bidra till att skapa ett varierande och multifunktionellt landskap med en mångfald av brukningsmetoder där fler värden kan levereras samtidigt, såsom andliga och existentiella värden, ekonomisk avkastning, biologisk mångfald, klimatnytta, ekosystemtjänster i övrigt och social välfärd.

Kyrkostyrelsen föreslår i skrivelsen att en omarbetad version av utredningens målformulering i stället beslutas av kyrkomötet, i en ny 46 kap. 8 § kyrkoordningen som omfattar all markförvaltning, det vill säga såväl skog som jord och övrig mark. Beträffande nu gällande 46 kap. 8 § kyrkoordningen bedömer kyrkostyrelsen att gällande lagstiftning om hänsyn i skogsbruket är tillräcklig.

Kyrkostyrelsens menar att arbetet med att utveckla förvaltningen av prästlönetillgångarna behöver ske stegvis. I ett första steg hanteras sådant som ska regleras genom kyrkoordningsändringar. Därefter följer arbete med verksamhetsnära mål samt utveckling av metoder och praxis i förvaltning, uppföljning och tillsyn. Kyrkostyrelsens bedömning är att verksamhetsnära mål för förvaltningen bör utarbetas av varje stift, vilket ger utrymme för nödvändiga överväganden och anpassningar utifrån lokala förutsättningar. Samtidigt bör kyrkostyrelsen, utifrån sitt tillsynsansvar, bidra till en nationell samordning så att den samlade förvaltningen av prästlönetillgångarna över hela landet sker i enlighet med hållbarhetsdimensionerna och inriktningen.

Utredningens beskrivna mål innebär enligt kyrkostyrelsen en hög ambitionsnivå gällande miljöinsatser och en i genomsnitt mer omfattande miljöhänsyn än idag. Kyrkostyrelsen förväntar sig att stiftet fortsätter att utveckla sitt arbete i denna riktning.

Kyrkostyrelsen betonar att skrivelsens förslag inte är bindande för annan markförvaltning, till exempel skog- och jordbruksmark som ägs av en församling och som därigenom inte regleras av 46 kap. kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen menar dock att detta förstås inte hindrar att inriktningen också tillämpas på eget initiativ även vid den markförvaltning som bedrivs av Svenska kyrkans församlingar, pastorat och stift.

Kyrkostyrelsen tillsätter varje mandatperiod ett antal råd, med uppgifter inom vissa avgränsade områden. Råden är främst rådgivande och beredande utifrån respektive expertis. För närvarande finns det nio sådana råd.

Kyrkostyrelsens skrivelse

Kyrkostyrelsen noterar att det kan finnas ett behov av att inrätta ett expertråd för markförvaltning som kan vara av tillfällig eller av mer permanent karaktär och som kan bistå kyrkostyrelsen som ansvarig för tillsynen. Därtill avser kyrkostyrelsen också utreda i vilken utsträckning ökad kompetens kan behövas på den nationella nivån. Kyrkostyrelsen uppmanar stiftens att fortsätta vidareutbilda personal och entreprenörer och att ligga i framkant kunskapsmässigt.

Genomförande

Kyrkostyrelsens skrivelse

Kyrkostyrelsen beskriver att det inom ramen för den utvecklade tillsynen ska ske en uppföljning av de fyra hållbarhetsdimensionerna och den nya gemensamma inriktningen. Kyrkostyrelsens avsikt är härvid att understödja och underlätta för stiftens i utarbetandet av verksamhetsnära mål och i arbetet med att utveckla egendomsförvaltningen enligt den föreslagna inriktningen i kyrkoordningen.

Omställningsmedel

Det finns idag bidrag att söka för aktörer som vill ställa om till ett mer hållbart skogsbruk. Naturvårdsverket ger bidrag för den lokala naturvårdssatsningen, LONA, till kommunala projekt där olika aktörer är välkomna att initiera och driva projekt i samarbete med kommunen. Under 2025 är målgruppen våtmarksprojekt. Skogsstyrelsen tillhandahåller stöd till natur- och kulturmiljövårdsåtgärder i skogen (Nokås) samt särskilda återvätningsavtal och bidrag för ädellövskogsbruk. Naturvårdsverket har dessutom under flera år avsatt medel för våtmarksinsatser, som fördelas till länsstyrelser och Skogsstyrelsen och kan användas för både förstudier och praktiska åtgärder hos skogsförvaltare.

Kyrkostyrelsens skrivelse

Kyrkostyrelsen noterar att när det gäller de ekonomiska konsekvenserna för stiftens är det inte är möjligt att bedöma omfattningen, eftersom skrivelsen inte i detalj föreslår hur den nya inriktningen ska genomföras. Frågan om hur de ekonomiska konsekvenserna av en omställning bäst hanteras behöver utredas vidare.

Kyrkostyrelsen ifrågasätter principiellt om kyrkoavgifter ska finansiera omställning av det skogsbruk som är avsett att bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans verksamhet.

Uppföljningsprogram

Genom stiftens egendomsförvaltningars förening (STEF) har stiftens tillgång till ett ledningssystem som är certifierat enligt ISO 14001. Det innehåller gemensamma rutiner, system för uppföljning och en skötselhandbok. Skogsstyrelsen har tagit fram

branschgemensamma målbilder för god miljöhänsyn som finns inarbetade i rutiner och uppföljningar.

Kyrkostyrelsens skrivelse

Inom ramen för den föreslagna utvecklingen av tillsynen avser kyrkostyrelsen att tillsammans med stiftens undersöka eventuellt ytterligare behov av uppföljning av hänsyn.

Samverkan

Kyrkostyrelsens skrivelse

Kyrkostyrelsen understryker vikten av samverkan och dialog med omgivande samhälle. Kyrkostyrelsen ser att detta är en naturlig del av markförvaltning och att det även utgör en betydande del av prioriterade uppgifter för stiftens idag. Behovet av samverkan behöver utredas vidare och eventuellt utvecklas inom den fortsatta processen.

Kommunikation

Kyrkans process för ett hållbart skogsbruk väcker intresse och engagemang både inom kyrkan och externt och är ett prioriterat område för den nationella nivåns kommunikation under 2025. Insatser har innefattat ökad samverkan mellan stiftens kommunikatörer, nyheter på intranätet, en ny kommunikativ sida på webben, pressmeddelande och presskonferens när kyrkostyrelsen tog beslut om skrivelsen och personliga möten med intressenter. En ny tjänst för samordning av kommunikation om skogsförvaltningen har tillsatts. Hemsidan för prästlönetillgångarna har uppdaterats med bland annat information från kyrkostyrelsens tillsyn. Svenska kyrkans unga ingår i den grupp som regelbundet ser över hemsidan.

Utskottets överväganden

Utskottet har i sina överläggningar tagit hänsyn till läronämndens yttranden och svaren från De Ungas Kyrkomöte, likväl som kyrkorättsnämndens yttranden över föreslagna kyrkoordningsändringar.

Förvaltning, tillsyn, uppföljning, hänsyn/ny inriktning, urfolksrätt och dialog med församlingar

Utskottets förslag:

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, med undantag för andra meningen i 46 kap. 3 § som ska kvarstå oförändrad.

Kyrkomötet beslutar att

- avslå motion 2025:17, punkt 2 och 3,
- avslå motion 52, punkt 1 och 2,
- avslå motion 2025:75, punkt 1 och 2,
- avslå motion 2025:55, punkt 1 och 2,
- avslå motion 2025:98, punkt 2 och 3,
- avslå motion 2025:53, punkt 1 och 2,
- avslå motion 2025:57, punkt 1 och 2,
- avslå motion 2025:54, punkt 1 och 2.

- ♦ Övervägandet berör kyrkostyrelsens skrivelse 2025:6 och motionerna 2025:17, 52 samt 75 avseende ändringar i 46 kap. 3 § kyrkoordningen.

Utskottet delar kyrkostyrelsens bedömning att en *balansering* av de fyra hållbarhetsdimensionerna i förvaltningen tydliggör att flera olika värden ska finnas med i den sammanvägda bedömningen inför beslut och genomförande.

Utskottet anser att kyrkostyrelsens förslag att förvaltningen ska ske ”i enlighet med kristen etik” är otydligt. Utskottet föreslår därför att nu gällande formulering i 46 kap. 3 § kyrkoordningen om ”etiskt försvarbart sätt”, som också förekommer på andra ställen i kyrkoordningen, ska kvarstå oförändrad.

Bestämmelsen vilar på en teologisk grundsyn som betonar kallelse, ansvar och relationen till Gud, medmänniskan och skapelsen. De fyra hållbarhetsdimensionerna – andlig, ekologisk, social och ekonomisk – behöver behandlas som jämbördiga och odelbara, utan hierarkisk ordning. Utskottet vill också lyfta vikten av att de åtta principerna för andlig hållbarhet, som redovisades i kyrkans skogsutredning, beaktas i det fortsatta arbetet.

Tillsyn

- ♦ Övervägandet berör kyrkostyrelsens skrivelse 2025:6 och motionerna 2025:17, 55, 75 samt motion 98 punkt 2 och 3 avseende ändringar i 46 kap. 5 a § och 5 c § kyrkoordningen.

Utskottet bedömer att kyrkostyrelsens förslag ger en ändamålsenlig och tydlig struktur för tillsyn. Det är viktigt att tillsynen sker i dialog och att kyrkostyrelsen ges möjlighet att utveckla formerna för redovisning och uppföljning, utan att detaljer regleras i kyrkoordningen.

I flera av motionerna föreslås att kyrkostyrelsen, vid allvarliga brister i ett stifts förvaltning av prästlönетillgångarna, ska få hålla inne del av stiftsbidraget tills dess att stiftet vidtagit åtgärder. Utskottet delar kyrkostyrelsens uppfattning att det inte bör införas något sanktionsinstrument av det slaget, då detta riskerar att förändra kyrkans ordning med en ny och enligt utskottet önskad maktstruktur.

Eftersom hållbarhetsdimensionerna redan föreslås regleras i 46 kap. 3 §, bedöms de ytterligare skrivningar som motionerna föreslår vara överflödiga.

Utskottet föreslår att motionerna avslås.

Samråd och uppföljning

- ♦ Övervägandet berör kyrkostyrelsens skrivelse 2025:6 och motion 2025:55 avseende 46 kap. 5 d § kyrkoordningen.

Utskottet delar kyrkostyrelsens förslag att de årliga överläggningarna med stiftens om förvaltningen av prästlönетillgångarna ska inkludera både samråd och uppföljning. Utskottet föreslår därför att motion 2025:55, där det enbart talas om uppföljning, ska avslås.

Hänsyn/ny inriktning

- ♦ Övervägandet berör kyrkostyrelsens skrivelse 2025:6 samt motionerna 2025:17, 53 och 75 avseende 46 kap. 8 § kyrkoordningen.

Utskottet delar kyrkostyrelsens förslag att stryka den nuvarande lydelsen i 46 kap. 8 § kyrkoordningen och ersätta den med en ny paragraf som tydligare konkretiserar vad

andlig, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet innebär i förvaltningen av prästlönefastigheterna. Den nya lydelsen ger en tydlig inriktning för Svenska kyrkans markförvaltning och lyfter fram flera viktiga värden som ska värnas och främjas, utan att regleringen ska ses som uttömmande. Den nya inriktningen i kyrkoordningen ger kyrkan en inriktning som även skyddar natur- och kulturmiljövårdens intressen

Även i motionerna föreslås en ny lydelse av 46 kap. 8 § som hämtats från kyrkans skogsutredning och som bl.a. innefattar att biologisk mångfald ska beaktas och att skyddsåtgärder som motverkar skada för natur- och kulturmiljövården ska vidtas. Utskottet ansluter sig dock till de motiv som kyrkostyrelsen har anfört för sitt förslag i skrivelsens avsnitt 6.1.2, s. 33 och 34 och föreslår att motionerna mot denna bakgrund ska avslås.

Urfolksrätt

- ♦ Övervägandet avser kyrkostyrelsens skrivelse 2025:6 samt motionerna 2025:57 och 75 avseende kyrkoordningens 46 kap. 3 a § och 8 a §.

Utskottet delar det förslag som finns både i kyrkostyrelsens skrivelse och i motionerna om att skriva in urfolksrätt och fritt och informerat samtycke i kyrkoordningen. Utskottet noterar och tillstyrker att kyrkostyrelsen avser att ta ansvar för att formulera en närmare bestämmelse om samplanering eller samråd som är både respektfull och praktiskt genomförbar. Detta förutsätts genomföras efter samtal med samiska företrädare och inhämtad fördjupad kunskap om urfolksrätt, inklusive principen om fritt och informerat förhandssamtycke.

Kyrkorättsnämnden har i sina yttranden 2025:4y, 2025:23y, 2025:25y och 2025:38y föreslagit tillägg till 46 kap. 8 § som ger kyrkostyrelsen rätt att utfärda närmare bestämmelser om tillämpningen av nämnda princip om samtycke och om hur tillämpningen av principen ska ske. Utskottet har efter noga övervägande bedömt att tillägget inte behövs med hänsyn till det mandat som kyrkostyrelsen redan föreslås få enligt 46 kap. 3 § 2 st kyrkoordningen. Som nämnts ovan har också kyrkostyrelsen för avsikt att med stöd av den regleringen utforma närmare bestämmelser till stöd för tillämpningen av principen.

Dialog med församlingar

- ♦ Övervägandet berör kyrkostyrelsens skrivelse 2025:6 och motion 2025:54 avseende 46 kap. 9 § och 9 a §.

Både kyrkans skogsutredning och kyrkostyrelsen har visat att det förekommer problem i relation till berörda församlingar när skogen brukas. All skog relaterar i någon utsträckning till församlingar. Utskottet anser att det är viktigt att man inte tappar bort den relationen och vill därför betona vikten av dialog. Kyrkostyrelsens formulering täcker enligt utskottet in hur sådana problem kan undvikas framåt. Någon ytterligare reglering som motionären föreslår, om information till församlingar och att församlingars synpunkter ska inhämtas och beaktas, anser utskottet inte behövs. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att

avslå motion 2025:17, punkt 1,
avslå motion 2025:88, punkt 1,
avslå motion 2025:97, punkt 3,
avslå motion 2025:98, punkt 1,
avslå motion 2025:58, punkt 1,
avslå motion 2025:58, punkt 2,
avslå motion 2025:58, punkt 3,
avslå motion 2025: 96,
avslå motion 2025:115, punkt 1,
avslå motion 2025:115, punkt 2,
avslå motion 2025:115, punkt 3.

- ♦ Övervägandet berör motionerna 2025:17, punkt 1, 2025:88, punkt 1, 2025:97, punkt 3 och 2025:98, punkt 1, samt motionerna 2025:58, 2025:96 och 2025:115.

Utskottet konstaterar att frågan om målformulering är komplex och berör både kyrkosyn med ansvarsfördelning mellan Svenska kyrkans olika nivåer och Svenska kyrkans ansvarstagande relaterat till internationellt regelverk och konventioner avseende exempelvis biologisk mångfald. Utskottet har fört en dialog om hur nationella mål för skogsbruk kan ge en samsyn men har gjort bedömningen att det inte är lämpligt att formulera nationella mål för skogsbruk i kyrkoordningen eller Svenska kyrkans bestämmelser.

Utskottet ser behov av övergripande målstyrning för att säkerställa att Svenska kyrkan som helhet tar sitt ansvar, men betonar att detta måste ske med balans, samråd och respekt för stiftens självständighet. Utskottet anser att målsättningar inledningsvis bör beslutas lokalt, efter inventering och med hänsyn till samtliga hållbarhetsdimensioner och med förtroende för stiftens kompetens och förutsättningar. Gemensamma målskrivningar kan sedan fungera som stöd och riktning, inte som styrning uppifrån.

Kyrkostyrelsen har i sin skrivelse 2025:6 uttryckt både ett förtroende för stiftens inneboende vilja till ett hållbart skogsbruk och en förväntan om ökad ambitionsnivå hos stiftens, något som utskottet delar.

Råd**Utskottets förslag:** Kyrkomötet beslutar att

avslå motion 2025:88, punkt 2,
avslå motion 2025:60 punkt 1.

- ♦ Övervägandet berör motion 2025:88 punkt 2 och 2025:60 punkt 1.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är viktigt att stärka kyrkostyrelsens sakkunskap kring frågor som rör markförvaltning och hållbarhet, särskilt i ljuset av den nya inriktning och tillsyn som föreslås i kyrkoordningen. Expertis från forskning och praktik kan vara ett värdefullt stöd i detta arbete, särskilt i det inledande skedet när formerna för samråd och uppföljning ska utvecklas. Kyrkostyrelsen har redan möjlighet att inhämta sådan expertis, inklusive inrätta rådgivande organ vid behov, vilket också framgår av skrivelsen.

Utskottet vill belysa de positiva erfarenheterna från exempelvis kapitalförvaltningsrådet som visar att råd kan fungera väl och dessutom skapa ett ökat förtroende för Svenska kyrkan, men noterar också att detta råd har kyrkostyrelsen själv inrättat.

Utskottet vill inte föregripa kyrkostyrelsens framtida bedömningar utan menar att kyrkostyrelsen har fortsatt möjlighet att inrätta ett råd om det bedöms ändamålsenligt.

Genomförande, omställningsmedel, uppföljningsprogram, samverkan och kommunikation

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att
avslå motion 2025:60, punkt 2,
avslå motion 2025:60, punkt 3,
avslå motion 2025:60, punkt 4,
avslå motion 2025:60, punkt 5,
avslå motion 2025:60, punkt 6,
anse motion 2025:60, punkt 7 vara besvarad.

- ♦ Övervägandet berör motion 2025:60, punkt 2–7.

Utskottet bedömer att flera av de föreslagna insatserna i motion 2025:60 redan omhändertas i det resonemang som kyrkostyrelsen för i sin skrivelse och det pågående utvecklingsarbetet. Exempelvis har stiftens tillgång till ett gemensamt miljölednings-system och samverkan med det omgivande samhället är redan en prioriterad uppgift för stiftens. Behovet av ytterligare insatser bör utredas vidare inom den fortsatta processen och inte föregripas av beslut av kyrkomötet.

Utskottet anser punkt 7 i motion 2025:60 vara besvarad, då arbetet med att utveckla Svenska kyrkans kommunikation om prästlönetillgångarna redan pågår.

Hållbarhetsavgift m.m.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:56.

- ♦ Övervägandet berör motion 2025:56 avseende ändringar i 44 kap. 3 § samt 46 kap. 5 § kyrkoordningen.

Utskottet ställer sig bakom kyrkostyrelsens motiv till att inte nu införa någon hållbarhetsavgift. Utskottet anser inte heller att det finns skäl att ändra nu gällande bestämmelser om hur vinstmedlen från förvaltningen av prästlönetillgångarna ska hanteras. Frågan om långsiktig finansiering av ett mer hållbart skogsbruk behöver utredas vidare innan ett förslag kan läggas fram till kyrkomötet. Utskottet föreslår därför avslag på motionen.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att
avslå motion 2025:97, punkt 1,
avslå motion 2025:97, punkt 2.

- ♦ Övervägandet berör motion 2025:97, punkt 1–2.

Utskottet anser att återställning och inventering av våtmarker ska hanteras av stiftens. Ett nationellt beslut bedöms dessutom svårt att genomföra då stiftens förutsättningar är mycket olika. Därför föreslår utskottet att motionen ska avslås.

Uppsala den 3 oktober 2025

På förvaltarens utskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

Ann Edlund, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Isak Vencu Öhrlund, Anna-Karin Bengtsdotter, Peter Roslund, Susanne Stenlund, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Tomas Jansson, Anneli Kihlstrand, Georg Lagerberg, Anders Skogberg, Helena Inghammar, Lena Östholm Munkberg och Karl-Gunnar Svensson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mikael Sjölund, Niklas Lindberg, Anders Brunnstedt, Håkan Nilsson, Ellionor Moberg, Paul Höglund, Carin Jakobsson, Göran Forsén, Ingvar Jonsson, Jan-Ove Lipponen, Lisa Wallenstein och Marie Buhr.

Biskoparna Mikael Mogren och Ulrika Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot förvaltarens utskottets beslut avseende 46 kap. 3, 5 a, 5 c, 8 §§ kyrkoordningen till förmån för bifall till motion 2025:17.

Helena Inghammar

Reservation 2

Jag reserverar mig mot förvaltarens utskottets beslut avseende 46 kap. 3, 5 a, 8 §§ kyrkoordningen till förmån för bifall till motion 2025:17.

Prästlönetillgångarna ska förvaltas så att andlig, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet säkerställs, utskottets förslag med att dimensionerna balanseras saknar ett framsyftande mot en omställning och ett mer hållbart skogsbruk. Skrivningen möjliggör för kyrkostyrelsen att utfärda tydligare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna och om tillsynen över förvaltningen, med uppmaningen om att göra så saknas.

Lena Östholm Munkberg

Reservation 3

Jag reserverar mig mot förvaltarekapsutskottets beslut avseende 46 kap. 5 c § kyrkoordningen till förmån för bifall till motion 2025:98.

Vid kyrkostyrelsen årliga redovisning till kyrkomötet av förvaltningen är det tänkt att deras iakttagelser är ett stöd för stiftens, och i arbetet med den andliga, ekologiska, ekonomiska och sociala hållbarheten. Genomförandet behöver säkras, därför är ambitionen att övergripande tydliga mål sätts som sedan enkelt kan följas över tid.

Lena Östholm Munkberg

Reservation 4

Jag reserverar mig mot förvaltarekapsutskottets beslut avseende ändringar i 46 kap. 5 c § kyrkoordningen till förmån för ett tillägg i samma paragraf:

Redovisningen ska innehålla en uppföljning av förvaltningens hållbarhet utifrån andligt, ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv.

Kyrkostyrelsen ska till kyrkomötet årligen redovisa en uppföljning av tillsynen över förvaltningen av prästlönstillgångarna. Utskottet är överens om att denna bör innefatta en översyn av de fyra dimensionerna andlig, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Ett problem är dock att 5 c § i kyrkoordningen är sammanhanget tillsyn av allvarlig misskötsel från stiftets sida. Därför behöver det explicit utskrivas att uppföljningsredovisningen inte bara handlar om allvarlig misskötsel, utan även om hållbarheten i alla dess dimensioner.

Tomas Jansson

Reservation 5

Jag reserverar mig mot förvaltarekapsutskottets beslut avseende 46 kap. 5 c § kyrkoordningen till förmån för bifall till motion 2025:17, 55 och 75.

Jörgen Åkesson

Reservation 6

Jag reserverar mig mot förvaltarekapsutskottets beslut till förmån för bifall till motion 2025:17, punkt 1, om att uppdra åt kyrkostyrelsen att på nationell nivå ställa upp övergripande mål för skogsförvaltningen som stiftens kan specificera utifrån sin lokala kontext.

Lena Östholm Munkberg, Helena Inghammar, Tomas Jansson

Reservation 7

Jag reserverar mig mot förvaltarekapsutskottets beslut till förmån för bifall till motion 88, första att-satsen:

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att minst 20 procent av den produktiva skogsmarken ska avsättas för skydd av biologisk mångfald och klimatåtgärder (kolinlagring) som ett nationellt mål för Svenska kyrkans skogsförvaltning,

Ett mål på minst 20 procent avsättning av kyrkans skog för reservatsbildning är ett akut påkallat behov. FN:s konvention om biologisk mångfald (CBD) och dess tilläggsprotokoll om global biodiversitet (GBF) från 2022 har undertecknats av Sverige. Där är kravet att 30 procent av världens land- och havsområden ska skyddas till 2030. Sverige ligger i dagsläget långt ifrån att leva upp till detta. Svenska kyrkan, om någon, bör leda ambitionen att leva upp till målsättningen. Att avsätta åtminstone 20 procent i sammanhängande och skyddsvärda områden med höga naturvärden vore att ta ansvar för skapelsen.

Tomas Jansson, Anne Olofsson

Reservation 8

Jag reserverar mig mot förvaltarens beslut till förmån för bifall till motion 2025:98, punkt 1.

Kyrkostyrelsen ska årligen till kyrkomötet redovisa iakttagelser från tillsynen av förvaltningen. Redovisningen ska innehålla iakttagelser enligt kyrkoordningens 46 kap. 3 §, en uppföljning av förvaltningen och dess insatser för att säkerställa andlig, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Redovisningen ska bygga på en strukturerad uppföljning av kyrkostyrelsens nationella, tydliga mål för kyrkans skogsförvaltning, inkluderat prästlönetillgångarna.

Lena Östholm Munkberg

Reservation 9

Jag reserverar mig mot förvaltarens beslut till förmån för bifall till motion 2025:58.

Lena Östholm Munkberg

Reservation 10

Jag reserverar mig mot förvaltarens beslut till förmån för bifall till motion 2025:115.

Ska vi som kyrka följa upp vårt arbete med de fyra hållbarhetsdimensionerna på nationell nivå behövs tydliga mål. Denna motion visar på enkla tydliga mål som med fördel kan införas på nationell nivå. Är det så att den Svenska kyrkan inte inför mål på övergripande nivå kan detta fördröja processen, detta är inte att ta ansvar.

Lena Östholm Munkberg

Reservation 11

Jag reserverar mig mot förvaltarens beslut till förmån för bifall till motion 2025:88, punkt 2.

Lena Östholm Munkberg

Reservation 12

Jag reserverar mig till förmån för bifall till motion 88, andra att-satsen:

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inrätta ett permanent råd för markförvaltning från den 1 januari 2026. Rådets huvuduppgift ska vara att bidra med sakkunskap om ekologi och biologisk mångfald, klimatfrågor, skogs- och jordbruk, rennäring samt teologi kopplat till andlig hållbarhet för att främja stiftens markförvaltning.

Nationell nivå är i behov av kompetens i skogsfrågor. För att bidra med kunskap och stöd, samt för att bistå när det gäller uppföljning, utvärdering och utveckling av mål och metoder, liksom för bearbetning av frågor kring klimat- och biodiversitetskrisen, vore det fördelaktigt att kyrkostyrelsen inrättar ett expertråd av permanent karaktär. Kyrkans kapitalförvaltningsråd utgör ett positivt exempel på hur ett expertråd kan stärka kyrkans egen kompetens och samtidigt skapa respekt från omvärlden för kyrkans arbete inom området. Ett expertråd för skogsförvaltning skulle kunna göra samma sak.

Tomas Jansson, Anne Olofsson

Reservation 13

Jag reserverar mig mot förvaltarens beslut till förmån för bifall till motion 2025:60, punkt 1, om att inrätta ett råd för markförvaltning från den 1 januari 2026.

Lena Östholm Munkberg, Tomas Jansson

Reservation 14

Jag reserverar mig mot förvaltarens beslut till förmån för bifall till motion 2025:97.

Eftersom det inte finns någon nationell inventering av den Svenska kyrkans våtmarker är det svårt att göra uppföljning utifrån ett nationellt perspektiv. Våtmarker gynnar den biologiska mångfalden och värnar artrikedomen och skapelsen. Den Svenska kyrkan har ett ansvar att värna skapelsen och därmed även att följa upp bevarandet och restaureringen av våtmarker inom kyrkans ansvarsområde.

Lena Östholm Munkberg

Särskild mening 1

Vi lämnar särskild mening avseende 46 kap. 3 §. första meningen kyrkoordningen: Det är viktigt att ta de ungas synpunkter i beaktande och för att tydliggöra uppdraget till kyrkostyrelsen och kyrkomötet vill vi se en formulering som lyder:

Prästlönetillgångarna ska förvaltas så att andlig, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet säkerställs.

Lisa Wallenstein, Marie Buhr

Särskild mening 2

Vi lämnar särskild mening avseende kyrkoordningen 46 kap. 8 §: Vi vill se en formulering så som den är ställd i motion 2025:75.

Lisa Wallenstein, Marie Buhr

Särskild mening 3

Vi lämnar särskild mening och står bakom motion 2025:17 att-sats 1.

Lisa Wallenstein, Marie Buhr

Särskild mening 4

Vi lämnar särskild mening avseende kyrkoordningen 46 kap. 3 §: Vi tycker att det är viktigt att gemensamma målbilder sätts på nationell nivå för att sedan brytas ned på stiftsnivå. Vi förespråkar därför formuleringen i motion 75.

Lisa Wallenstein, Marie Buhr

Särskild mening 5

F 2025:1

Vi lämnar särskild mening avseende kyrkoordningen 46 kap. 5 c §: Vi vill se ett bifall till motion 2025:17, 55 och 75.

Marie Buhr

Särskild mening 6

Vi lämnar särskild mening och vill se ett bifall till motion 2025:17, punkt 1, om att uppdra åt kyrkostyrelsen att på nationell nivå ställa upp övergripande mål för skogsförvaltningen som stiftet kan specificera utifrån sin lokala kontext.

Lisa Wallenstein, Marie Buhr

Särskild mening 7

Vi lämnar särskild mening och vill se ett bifall till motion 97 att-sats 1 och 2. I enlighet med ViSK:s remissvar på Skogsutredningen ser vi våtmarker som betydelsebärande i omställningsarbetet. Vi ser en inventering av våtmarker som oerhört viktig.

Lisa Wallenstein, Marie Buhr

Bilaga 1

Utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 kap.

3 §

Prästlönetillgångarna ska förvaltas så *effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning*. Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Prästlönetillgångarna ska förvaltas så *att andlig, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet balanseras*. Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar. *Förvaltningen ska vara ändamålsenlig och resurseffektiv*.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna *och om tillsynen över förvaltningen*.

5 c §

Om kyrkostyrelsen i sin tillsyn uppmärksammar allvarliga brister i ett stifts förvaltning av prästlönetillgångarna, ska kyrkostyrelsen genom en skrivelse till kyrkomötet föreslå de åtgärder som föranleds av stiftets agerande. Till skrivelsen ska fogas ett yttrande från stiftet.

Om kyrkostyrelsen i sin tillsyn uppmärksammar allvarliga brister i ett stifts förvaltning av prästlönetillgångarna, ska kyrkostyrelsen genom en skrivelse till kyrkomötet föreslå de åtgärder som föranleds av stiftets agerande. Till skrivelsen ska fogas ett yttrande från stiftet.

Kyrkostyrelsen ska årligen till kyrkomötet redovisa iakttagelser från tillsynen av förvaltningen.

5 d §

Kyrkostyrelsen ska minst en gång varje år kalla till överläggningar med företrädare för stiftet för samråd *om* förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Kyrkostyrelsen ska minst en gång varje år kalla till överläggningar med företrädare för stiftet för samråd *och uppföljning av* förvaltningen av prästlönetillgångarna.

8 §

Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen beaktas i skälig omfattning.

Förvaltningen av prästlönefastigheterna ska utifrån lokala förutsättningar bidra till att skapa ett varierande och multifunktionellt landskap med en mångfald av bruksmetoder. Förvaltningen ska värna och främja flera värden samtidigt, såsom andliga värden, biologisk mångfald, kulturmiljö, klimatnytta, ekosystemtjänster i övrigt, social välfärd och uthållig totalavkastning.

8 a §

Vid förvaltningen av prästlönefastigheter ska särskilda åtgärder vidtas för att främja renskötselrätten, koncessionsrenskötsel och den rätt urfolk har att utöva sina andliga och kulturella traditioner i de områden där de traditionellt har bott och verkat.

Den urfolksrättsliga principen om fritt och informerat förhandssamtycke ska tillämpas vid markanvändningsåtgärder som har en direkt och betydande påverkan för renskötsels bedrivande.

9 §

Om stiftet avser att sälja en prästlönefastighet, ska församlingen där fastigheten är belägen ges tillfälle att yttra sig i frågan.

Vid övergripande planering som avser förvaltningen av en prästlönefastighet av särskild betydelse för en församling ska stiftet föra dialog med berörd församling.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2027 i fråga om 46 kap. 8 a § andra stycket och i övrigt den 1 januari 2026.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2025:2y

Hållbart skogsbruk

Läronämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2025:6 Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk samt motionerna 2025:17, 2025:52 och 2025:75

Läronämndens yttrande gäller en skrivelse från kyrkostyrelsen samt flera motioner som behandlar frågan om ett hållbart skogsbruk. Nämnden har behandlat dessa frågor vid flera tidigare tillfällen. I Ln 2022:14y hänvisas till yttrande Ln 2014:12y som anger en grundläggande teologisk utgångspunkt för ett ansvarsfullt förvaltarskap:

Enligt skapelseberättelserna i Första Moseboken har människan ansvar att förvalta skapelsen. Jesus ger en vision av Guds rike som befriar och uppför oss att dela evangelium och bygga en värld där Guds vilja sker.

I Ln 2021:11y framhåller nämnden därtill:

Under de senaste decennierna har den teologiska, pastoral och praktiska medvetenheten ökat om betydelsen av skapelsens integritet i relation till människans förvaltarskap. Med hänsyn till detta, och till nuvarande kunskapsläge i klimat- och miljöfrågor, behövs en teologiskt motiverad bearbetning av kyrkoordningens kapitel 46, särskilt 3 §, i syfte att uppnå långsiktig ekologisk, ekonomisk, social och andlig hållbarhet.

Klimatnödläget manar kyrkan till en ansvarsfull förvaltning av prästlönetillgångarna. Den ska beakta samtliga fyra hållbarhetsdimensioner och präglas av en helhetssyn på skapelsen. I vår tid behöver särskilt andlig hållbarhet genomsyra förvaltningen. Läronämnden poängterar att det teologiska arbetet kring förvaltarskap, kallelse och ansvar måste fortgå.

Uppsala den 28 augusti 2025

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Maria Södling, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Ulrica Fritzson, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Teresia Boström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:4y

Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2025:6 Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk.

I denna skrivelse lägger kyrkostyrelsen fram förslag till ändringar i 46 kap. 3, 5 c, 5 d, 8 och 9 §§ kyrkoordningen samt till en ny bestämmelse i 46 kap. 8 a § kyrkoordningen. Ändringarna föreslås mot bakgrund av ett uppdrag från 2021 års kyrkomöte och förslagen i utredningen *Kyrkan och skogen – Ansvar, handling och hopp* (Svenska kyrkans utredningar 2024:02) som lämnades till kyrkostyrelsen i september 2024. Skrivelsen innehåller förslag om nya ramar för förvaltningen av prästlönетillgångarna innebärande att de fyra hållbarhetsdimensionerna – andlig, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet – ska balanseras i förvaltningen och flera olika värden ska finnas med i den sammanvägda bedömningen inför beslut, en gemensam inriktning för Svenska kyrkans förvaltning av prästlönefastigheter, att det i kyrkoordningen införs en ny principiell bestämmelse om hänsyn till urfolk och som en del av denna även en bestämmelse om att den urfolksrättsliga principen om fritt och informerat förhandssamtycke ska tillämpas. Vidare föreslår kyrkostyrelsen att stiften, vid övergripande planering som avser förvaltningen av en prästlönefastighet av särskild betydelse för en församling, ska föra dialog med berörd församling, att årlig uppföljning av förvaltningen av prästlönетillgångarna ska ske och att kyrkostyrelsen årligen till kyrkomötet ska redovisa iakttagelser från tillsynen av förvaltningen. Det föreslås även ett tillägg till bemyndigandet i 46 kap. 3 § andra stycke kyrkoordningen med innebörd att kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om tillsynen över förvaltningen. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026, utom såvitt avser 46 kap. 8 a § andra stycket avseende den urfolksrättsliga principen om fritt och informerat förhandssamtycke, som föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Det bedöms inte nödvändigt med några övergångsbestämmelser.

Kyrkorättsnämnden konstaterar följande. Den föreslagna bestämmelsen i 46 kap. 8 a § andra stycket kyrkoordningen innebär att den urfolksrättsliga principen om fritt och informerat förhandssamtycke, vanligen kallad FPIC, ska tillämpas vid markanvändningsåtgärder som har en direkt och betydande påverkan för renskötselns bedrivande. Av kyrkostyrelsens skrivelse framgår att kyrkostyrelsen, under förutsättning att kyrkomötet beslutar i enlighet med förslaget, avser att skyndsamt påbörja arbete med och – efter samråd med bland annat samiska företrädare och berörda stift – utfärda närmare bestämmelser om den samplanering eller samråd som behöver ske för att leva upp till urfolksrättens princip om fritt och informerat förhandssamtycke. Kyrkorättsnämnden konstaterar dock att det av kyrkostyrelsen lämnade förslaget om ändringar i kyrkoordningen inte innehåller någon bestämmelse som ger kyrkostyrelsen rätt att utfärda närmare bestämmelser i frågan. Även om bestämmelsen i 46 kap. 8 a § andra stycket kyrkoordningen föreslås träda i kraft först den 1 januari 2027 anser kyrkorättsnämnden att vid ett bifall till förslaget bör även ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser finnas med. För att undvika eventuella framtida tvister i frågan om hur principen ska tillämpas bör det tydliggöras att tillämpningen av 46 kap. 8 a § andra

stycket kyrkoordningen ska ske utifrån de av kyrkostyrelsen utfärdade bestämmelserna. Kyrkorättsnämnden föreslår därför följande lydelse av 46 kap. 8 a § kyrkoordningen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 kap.

8 a §

Vid förvaltningen av prästlönefastigheter ska särskilda åtgärder vidtas för att främja renskötselrätten, koncessionsrenskötsel och den rätt urfolk har att utöva sina andliga och kulturella traditioner i de områden där de traditionellt har bott och verkat.

Den urfolksrättsliga principen om fritt och informerat förhandssamtycke ska tillämpas vid markanvändningsåtgärder som har en direkt och betydande påverkan för renskötsels bedrivande.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om tillämpningen av den urfolksrättsliga principen om fritt och informerat förhandssamtycke. Tillämpningen av principen ska ske utifrån de utfärdade bestämmelserna.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2027 i fråga om 46 kap. 8 a § andra och tredje stycket och i övrigt den 1 januari 2026.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget i övrigt att erinra mot de av kyrkostyrelsen föreslagna ändringarna i kyrkoordningen. Kyrkorättsnämnden konstaterar dock att kyrkostyrelsens skrivelse och flera motioner rörande Svenska kyrkans skogsbruk innehåller motstridiga förslag, vilka samtidigt inte får vinna bifall i kyrkomötet. Vid utskottets och kyrkomötets behandling av frågorna bör skrivelsens och motionernas olika förslag därför behandlas i anslutning till varandra.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:12y

Kyrkan och skogen

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:17 Kyrkan och skogen.

I motion 2025:17 föreslås kyrkomötet besluta om ändringar i 46 kap. 3, 5 a, 5 c och 8 §§ kyrkoordningen. Förslaget innebär att lydelsen av 46 kap. 3 § första meningen kyrkoordningen ska vara att prästlönetillgångarna ska förvaltas så att de fyra hållbarhetsdimensionerna *andlig, ekologisk, social* och *ekonomisk hållbarhet* säkerställs. Vidare föreslås att 46 kap. 5 a § kyrkoordningen ges följande lydelse: Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår, *utöver krav på vidtagande av åtgärd, även* råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltning. Förslaget innebär vidare bland annat att om kyrkostyrelsen i sin tillsyn uppmärksammar allvarliga brister i ett stifts förvaltning av prästlönetillgångarna, får kyrkostyrelsen hålla inne del av stiftsbidraget enligt 44 kap. 14 §, tills åtgärd angiven av kyrkostyrelsen vidtagits. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Som motivering till förslagen anges bland annat följande. Svenska kyrkan måste visa att det finns en allvarlig, uppriktig och ärlig vilja att ta ansvar i klimat- och artkrisen. Det stora engagemang som visats i anslutning till skogsutredningen och dess remissförfarande tyder på att kyrkans agerande är mycket viktigt för många. Därför finns anledning att efterlysa fler och tydligare skarpa förslag från utredningen redan i detta första skede. Svenska kyrkan måste ta större och tydligare steg i processen som syftar till ett hållbart skogsbruk.

Kyrkorättsnämnden anser att den föreslagna bestämmelsen 46 kap. 5 a § kyrkoordningen blir mer lättläst om ordalydelsen ändras så att det anges att det i tillsynen ingår råd, stöd och hjälp samt *krav på vidtagande av åtgärd*, i frågor som rör förvaltningen. Kyrkorättsnämnden föreslår därför följande lydelse av bestämmelsen i 46 kap. 5 a § kyrkoordningen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 kap.

5 a §

Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen.

Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp *samt krav på vidtagande av åtgärd*, i frågor som rör förvaltningen.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2026.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget i övrigt att erinra mot de i motionen föreslagna ändringarna i kyrkoordningen. Kyrkorättsnämnden konstaterar dock att kyrkostyrelsens skrivelse och flera motioner rörande Svenska kyrkans

skogsbruk innehåller motstridiga förslag, vilka samtidigt inte får vinna bifall i kyrkomötet. Vid utskottets och kyrkomötets behandling av frågorna bör skrivelsens och motionernas olika förslag därför behandlas i anslutning till varandra.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:18y

Hållbar skogsförvaltning – målen

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:52 Hållbar skogsförvaltning – målen.

I motion 2025:52 föreslås kyrkomötet besluta att anta motionens förslag till ändringar i 46 kap. 3 § kyrkoordningen. Ändringarna innebär att prästlönertillgångarna ska förvaltas ändamålsenligt och resurseffektivt och att andlig, ekologisk och social hållbarhet ska säkerställas i förvaltningen samt att kyrkostyrelsen ska besluta om mål och inriktning för förvaltningen av prästlönertillgångarna. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Som motivering anges bland annat följande. Motionens förslag till ändringar i kyrkoordningen är identiska med förslagen i utredningen *Kyrkan och skogen – Ansvar, handling och hopp* (Svenska kyrkans utredningar 2024:02). Såväl forskningsläge som kyrkans värderingar talar för att det är av yttersta vikt för Svenska kyrkans trovärdighet att kyrkomötet och kyrkostyrelsen bejakar sin egen utredning för att säkerställa ett socialt, ekologiskt, ekonomiskt och andligt hållbart skogsbruk.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot de i motionen föreslagna ändringarna i kyrkoordningen. Kyrkorättsnämnden konstaterar dock att kyrkostyrelsens skrivelse och flera motioner rörande Svenska kyrkans skogsbruk innehåller motstridiga förslag, vilka samtidigt inte får vinna bifall i kyrkomötet. Vid utskottets och kyrkomötets behandling av frågorna bör skrivelsens och motionernas olika förslag därför behandlas i anslutning till varandra.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:19y

Hållbar skogsförvaltning – hänsyn

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:53 Hållbar skogsförvaltning – hänsyn.

I motion 2025:53 föreslås kyrkomötet besluta att anta motionens förslag till ändringar i 46 kap. 8 § kyrkoordningen. Ändringarna innebär att vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska biologisk mångfald skyddas och främjas samt kulturmiljövårdens intressen beaktas. Vidare innebär ändringarna att förvaltningen ska vidta de skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått som behövs för att motverka skada för naturmiljö- och kulturmiljövården. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Som motivering anges bland annat följande. Motionens förslag till ändringar i kyrkoordningen är identiska med förslagen i utredningen *Kyrkan och skogen – Ansvar, handling och hopp* (Svenska kyrkans utredningar 2024:02). Såväl forskningsläge som kyrkans värderingar talar för att det är av yttersta vikt för Svenska kyrkans trovärdighet att kyrkomötet och kyrkostyrelsen bejakar sin egen utredning för att säkerställa ett socialt, ekologiskt, ekonomiskt och andligt hållbart skogsbruk.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot de i motionen föreslagna ändringarna i kyrkoordningen. Kyrkorättsnämnden konstaterar dock att kyrkostyrelsens skrivelse och flera motioner rörande Svenska kyrkans skogsbruk innehåller motstridiga förslag, vilka samtidigt inte får vinna bifall i kyrkomötet. Vid utskottets och kyrkomötets behandling av frågorna bör skrivelsens och motionernas olika förslag därför behandlas i anslutning till varandra.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:20y

Hållbar skogsförvaltning – församlingen

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:54 Hållbar skogsförvaltning – församlingen.

I motion 2025:54 föreslås kyrkomötet besluta att en ny paragraf, 9 a §, införs i 46 kap. kyrkoordningen. Den nya bestämmelsen innebär att en församling ska informeras om insatser som egendomsförvaltningar planerar inom deras geografiska område och att vid övergripande planering av förvaltningen ska berörd församlings synpunkter inhämtas och beaktas. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Som motivering anges bland annat följande. Motionens förslag till ändringar i kyrkoordningen är identiska med förslagen i utredningen *Kyrkan och skogen – Ansvar, handling och hopp* (Svenska kyrkans utredningar 2024:02). Såväl forskningsläge som kyrkans värderingar talar för att det är av yttersta vikt för Svenska kyrkans trovärdighet att kyrkomötet och kyrkostyrelsen bejakar sin egen utredning för att säkerställa ett socialt, ekologiskt, ekonomiskt och andligt hållbart skogsbruk. Församlingarna bör rimligen få veta om det finns ett reservat i närheten av kyrkan eller om marken bakom kyrkogården ska kalhuggas. Svenska kyrkan ska på alla organisatoriska nivåer i hela landet tala liktydigt språk och förmedla samma budskap.

Kyrkorättsnämnden anser att uttrycket *en berörd församling* i den föreslagna bestämmelsen 46 kap. 9 a § kyrkoordningen kan leda till olika tolkningar om vilken eller vilka församlingar som avses. Kyrkorättsnämnden föreslår därför att det i bestämmelsen, i stället för *berörd församling*, ska stå att det är *en församling inom vilkens geografiska område insatser planeras*, som avses. Kyrkorättsnämnden föreslår därmed följande lydelse av ny bestämmelse i 46 kap. 9 a § kyrkoordningen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 kap.

9 a §

En församling inom vilkens geografiska område insatser planeras ska informeras av stiftet om insatserna och den hänsyn som planeras i förvaltningen. Vid övergripande planering ska församlingens synpunkter inhämtas och beaktas.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2026.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget i övrigt att erinra mot den i motionen föreslagna ändringen i kyrkoordningen. Kyrkorättsnämnden konstaterar dock att kyrkostyrelsens skrivelse och flera motioner rörande Svenska kyrkans

skogsbruk innehåller motstridiga förslag, vilka samtidigt inte får vinna bifall i kyrkomötet. Vid utskottets och kyrkomötets behandling av frågorna bör skrivelsens och motionernas olika förslag därför behandlas i anslutning till varandra.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:21y

Hållbar skogsförvaltning – tillsyn

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:55 Hållbar skogsförvaltning – tillsyn.

I motion 2025:55 föreslås kyrkomötet besluta att anta motionens förslag till ändringar i 46 kap. 5 a, 5 c och 5 d §§ kyrkoordningen. Det föreslås att 46 kap. 5 a § kyrkoordningen ges följande lydelse: Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår, *utöver krav på vidtagande av åtgärd, även råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltning*. Vidare innebär ändringarna bland annat att vid allvarliga brister i förvaltningen av prästlönetillgångarna får kyrkostyrelsen hålla inne del av stiftsbidraget enligt 44 kap. 14 §, tills åtgärd angiven av kyrkostyrelsen vidtagits. Kyrkostyrelsen ska enligt förslaget årligen genom en skrivelse till kyrkomötet redovisa iakttagelser och åtgärder om tillsynen av förvaltningen. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Som motivering anges bland annat följande. Motionens förslag till ändringar i kyrkoordningen är identiska med förslagen i utredningen *Kyrkan och skogen – Ansvar, handling och hopp* (Svenska kyrkans utredningar 2024:02). Såväl forskningsläge som kyrkans värderingar talar för att det är av yttersta vikt för Svenska kyrkans trovärdighet att kyrkomötet och kyrkostyrelsen bejaktar sin egen utredning för att säkerställa ett socialt, ekologiskt, ekonomiskt och andligt hållbart skogsbruk.

Kyrkorättsnämnden anser att den föreslagna bestämmelsen 46 kap. 5 a § kyrkoordningen blir mer lättläst om ordföljden ändras så att det anges att det i tillsynen ingår råd, stöd och hjälp samt *krav på vidtagande av åtgärd*, i frågor som rör förvaltningen. Kyrkorättsnämnden föreslår därför följande lydelse av ny bestämmelse i 46 kap. 5 a § kyrkoordningen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 kap.

5 a §

Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen.

Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp *samt krav på vidtagande av åtgärd*, i frågor som rör förvaltningen.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2026.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget i övrigt att erinra mot de i motionen föreslagna ändringarna i kyrkoordningen. Kyrkorättsnämnden konstaterar dock att kyrkostyrelsens skrivelse och flera motioner rörande Svenska kyrkans

skogsbruk innehåller motstridiga förslag, vilka samtidigt inte får vinna bifall i kyrkomötet. Vid utskottets och kyrkomötets behandling av frågorna bör skrivelsens och motionernas olika förslag därför behandlas i anslutning till varandra.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:22y

Hållbar skogsförvaltning – solidarisk omställning

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:56 Hållbar skogsförvaltning – solidarisk omställning.

I motion 2025:56 föreslås kyrkomötet besluta att anta motionens förslag till ändringar i 44 kap. 3 § och 46 kap. 5 § kyrkoordningen. Ändringarna innebär bland annat att kostnaden för en omställning av skogsbruket ska bäras solidariskt inom Svenska kyrkan enligt skogsutredningens förslag (*Kyrkan och skogen – Ansvar, handling och hopp*, Svenska kyrkans utredningar 2024:02). För denna modell föreslås dels införande av en hållbarhetsavgift för samtliga församlingar i Svenska kyrkan (44 kap. 3 §), dels en möjlighet att minska den andel av nettovinsten från förvaltningen av prästlönetillgångar som stiftens ska betala in till nationell nivå (46 kap. 5 §). Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Som motivering anges bland annat följande. Motionens förslag till ändringar i kyrkoordningen är identiska med förslagen i skogsutredningen. Såväl forskningsläge som kyrkans värderingar talar för att det är av yttersta vikt för Svenska kyrkans trovärdighet att kyrkomötet och kyrkostyrelsen bejakar sin egen utredning för att säkerställa ett socialt, ekologiskt, ekonomiskt och andligt hållbart skogsbruk. Prästlönetillgångarna bidrar med 2–3 procent av Svenska kyrkans totala inkomster. Vi behöver skyndsamt ställa om skogsbruket och skogsutredningen har på ett förtjänstfullt sätt tagit fram en modell för ett solidariskt fördelningssystem för att underlätta för alla församlingar i omställningsarbetet.

Kyrkorättsnämnden anser att den föreslagna bestämmelsen i 44 kap. 3 § kyrkoordningen blir tydligare om de avgifter som kyrkomötet får besluta om samlas i en mening och motsvarande för bemyndigandet för kyrkostyrelsen att utfärda närmare bestämmelser om avgifterna. Kyrkorättsnämnden föreslår därför följande lydelse av ny bestämmelse i 44 kap. 3 § kyrkoordningen.

44 kap.

Avgifter för gemensam verksamhet och kyrkounderhåll

Avgifter för gemensam verksamhet, kyrkounderhåll och hållbarhetsarbete

3 §

Församlingen ska varje år betala en avgift för gemensam verksamhet. Avgiften för gemensam verksamhet är sju öre per etthundra kronor av församlingens avgiftsun-
derlag.

Församlingen ska om kyrkomötet be-
slutar det också betala en kyrkounder-
hållsavgift.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare be-
stämmelser om kyrkounderhållsavgiften.

Församlingen ska om kyrkomötet be-
slutar det också betala en kyrkounder-
hållsavgift *respektive en hållbarhetsavgift*.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare be-
stämmelser om kyrkounderhållsavgiften
respektive om hållbarhetsavgiften.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2026.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget i övrigt att erinra mot
de i motionen föreslagna ändringarna i kyrkoordningen. Kyrkorättsnämnden konsta-
terar dock att kyrkostyrelsens skrivelse och flera motioner rörande Svenska kyrkans
skogsbruk innehåller motstridiga förslag, vilka samtidigt inte får vinna bifall i kyrko-
mötet. Vid utskottets och kyrkomötets behandling av frågorna bör skrivelsens och
motionernas olika förslag därför behandlas i anslutning till varandra.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand,
Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson,
Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:23y

Hållbar skogsförvaltning – FPIC

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:57 Hållbar skogsförvaltning – FPIC.

I motion 2025:57 föreslås kyrkomötet besluta att en ny paragraf, 3 a §, införs i 46 kap. kyrkoordningen. Den nya bestämmelsen innebär att den urfolksrättsligap principen om fritt och informerat förhandssamtycke införs i kyrkoordningen. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Som motivering anges bland annat följande. Motionens förslag till ändring i kyrkoordningen är identiskt med förslaget i utredningen *Kyrkan och skogen – Ansvar, handling och hopp* (Svenska kyrkans utredningar 2024:02). Kyrkostyrelsen bejakar införandet av FPIC i kyrkoordningen, men fördröjer ikraftträdandet. Som ett led i genomförandet av försoningsarbetet hålls Sägastallamat 3 under 2026. Implementeringen av förslagen bör därför ske skyndsamt så att kyrkan med stolthet och ödmjukhet kan delta i försoningsprocessen med samerna.

Kyrkorättsnämnden har i sitt yttrande Kn 2025:4y över kyrkostyrelsens skrivelse 2025:6 Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk angett att det i bestämmelsen om att den urfolksrättsliga principen om fritt och informerat förhandssamtycke ska tillämpas bör tydliggöras att tillämpningen av principen ska ske utifrån de närmare bestämmelser som kyrkostyrelsen kan komma att besluta om. Nämnda synpunkter gör sig gällande även om förslaget i motionen vinner bifall. I den föreslagna paragrafen bör därför ett bemyndigande för kyrkostyrelsen att utfärda närmare bestämmelser om principen införas. Vidare bör en hänvisning göras till att tillämpningen av principen ska ske utifrån de bestämmelserna. Kyrkorättsnämnden konstaterar att den föreslagna bestämmelsen handlar om prästlönefastigheter. Bestämmelsen bör därför lämpligen ligga under rubriken Prästlönefastigheter och ges paragrafnummer 8 a. Kyrkorättsnämnden föreslår därför att den föreslagna bestämmelsen placeras i 46 kap. 8 a § kyrkoordningen och ges följande lydelse.

46 kap.

8 a §

En åtgärd i förvaltningen av en prästlönefastighet som innebär en direkt och betydande påverkan för renskötelsns bedrivande, får inte påbörjas eller genomföras innan ett fritt och informerat samtycke lämnats av den berörda samebyn. Överenskommelse som ingås med en berörd sameby ska dokumenteras.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om tillämpningen av den urfolksrättsliga principen om fritt och informerat förhandssamtycke. Tillämpningen av principen ska ske utifrån de utfärdade bestämmelserna.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2026.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget i övrigt att erinra mot den i motionen föreslagna ändringen i kyrkoordningen. Kyrkorättsnämnden konstaterar dock att kyrkostyrelsens skrivelse och flera motioner rörande Svenska kyrkans skogsbruk innehåller motstridiga förslag, vilka samtidigt inte får vinna bifall i kyrkomötet. Vid utskottets och kyrkomötets behandling av frågorna bör skrivelsens och motionernas olika förslag därför behandlas i anslutning till varandra.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:25y

Hållbar, rättvis och naturnära skogsförvaltning

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:75 Hållbar, rättvis och naturnära skogsförvaltning.

I motion 2025:75 föreslås kyrkomötet besluta om ändringar i 46 kap. 3, 5 a, 5 c, 5 d och 8 §§ kyrkoordningen. Vidare föreslås att en ny bestämmelse, 8 a §, införs i nämnda kapitel. Ändringarna innebär bland annat att prästlönetillgångarna ska förvaltas ändamålsenligt och resurseffektivt och att andlig, ekologisk och social hållbarhet ska säkerställas i förvaltningen samt att kyrkostyrelsen ska besluta om mål och inriktning för förvaltningen av prästlönetillgångarna. Ändringarna innebär vidare bland annat att kyrkostyrelsens tillsyn utvidgas och krav på vidtagande av åtgärd ska kunna ställas. Vid allvarliga brister i förvaltningen av prästlönetillgångarna får kyrkostyrelsen hålla inne del av stiftsbidraget enligt 44 kap. 14 §, tills åtgärd angiven av kyrkostyrelsen vidtagits. Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska biologisk mångfald skyddas och främjas och kulturmiljövårdens intressen beaktas. Genom den föreslagna 8 a § införs en bestämmelse om hänsyn till urfolk och att den urfolksrättsliga principen om fritt och informerat förhandssamtycke ska tillämpas vid markanvändningsåtgärder som har en direkt och betydande påverkan för renskötselns bedrivande. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Som motivering anges bland annat följande. Svenska kyrkan är en av Sveriges största skogsägare och har därmed ett unikt ansvar i arbetet för klimat, biologisk mångfald och en hållbar framtid. Det handlar inte bara om ekonomi, utan om förvaltarskap, tro och etik. Svenska kyrkans ansvar för att minska klimatkrisen är så stort att målen måste sättas på central nivå. Det behövs ekonomiska styrmedel för att säkerställa att stiftet följer de mål som centralt ställs upp för skogsförvaltningen. Genom de förändringar som föreslås i kyrkoordningen kan Svenska kyrkan gå före i klimatkampen, visa respekt för urfolkens rättigheter och stärka sin trovärdighet som en kyrka som tar teologin och ansvaret för skapelsen på allvar.

Kyrkorättsnämnden anser att den föreslagna bestämmelsen 46 kap. 5 a § kyrkoordningen blir mer lättläst om ordalydelsen ändras så att det anges att det i tillsynen ingår råd, stöd och hjälp samt *krav på vidtagande av åtgärd*, i frågor som rör förvaltningen. Kyrkorättsnämnden föreslår därför följande lydelse av ny bestämmelse i 46 kap. 5 a § kyrkoordningen.

46 kap.

5 a §

Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen.

Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp *samt krav på vidtagande av åtgärd*, i frågor som rör förvaltningen.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2026.

Den föreslagna bestämmelsen i 46 kap. 8 a § andra stycket kyrkoordningen innebär att den urfolksrättsliga principen om fritt och informerat förhandssamtycke ska tillämpas vid markanvändningsåtgärder som har en direkt och betydande påverkan för renskötsels bedrivande. Kyrkorättsnämnden har i sitt yttrande Kn 2025:4y över kyrkostyrelsens skrivelse 2025:6 Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk angett att det i bestämmelsen om att den urfolksrättsliga principen om fritt och informerat förhandssamtycke ska tillämpas bör tydliggöras att tillämpningen av principen ska ske utifrån de närmare bestämmelser som kyrkostyrelsen kan komma att besluta om. Nämda synpunkter gör sig gällande även om förslaget i motionen vinner bifall. I den föreslagna paragrafen bör därför ett bemyndigande för kyrkostyrelsen att utfärda närmare bestämmelser om principen införas. Vidare bör en hänvisning göras till att tillämpningen av principen ska ske utifrån de bestämmelserna. Kyrkorättsnämnden föreslår därför att den föreslagna bestämmelsen i 46 kap. 8 a § kyrkoordningen ges följande lydelse.

46 kap.

8 a §

Vid förvaltningen av prästlönefastigheter ska särskilda åtgärder vidtas för att främja renskötselrätten, koncessionsrenskötsel och den rätt urfolk har att utöva sina andliga och kulturella traditioner i de områden där de traditionellt har bott och verkat.

Den urfolksrättsliga principen om fritt och informerat förhandssamtycke ska tillämpas vid markanvändningsåtgärder som har en direkt och betydande påverkan för renskötsels bedrivande.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om tillämpningen av den urfolksrättsliga principen om fritt och in-

formerat förhandssamtycke. Tillämpningen av principen ska ske utifrån de utfärdade bestämmelserna.

F 2025:1
Bilaga 11

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2026.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget i övrigt att erinra mot de i motionen föreslagna ändringarna i kyrkoordningen. Kyrkorättsnämnden konstaterar dock att kyrkostyrelsens skrivelse och flera motioner rörande Svenska kyrkans skogsbruk innehåller motstridiga förslag, vilka samtidigt inte får vinna bifall i kyrkomötet. Vid utskottets och kyrkomötets behandling av frågorna bör skrivelsens och motionernas olika förslag därför behandlas i anslutning till varandra.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:28y

**Nationellt mål för skogsförvaltningen och inrättande av
råd**

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:88 Nationellt mål för skogsförvaltningen och inrättande av råd.

I motion 2025:88 föreslås kyrkomötet besluta att, punkt 1, uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att minst 20 procent av den produktiva skogsmarken ska avsättas för skydd av biologisk mångfald och klimatåtgärder (kolinlagring) som ett nationellt mål för Svenska kyrkans skogsförvaltning. Som motivering till förslaget anges bland annat följande. Förslaget i kyrkostyrelsens skrivelse 2025:6 Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk är att nya ramar, som konkretiseras i kyrkoordningen med en gemensam inriktning, sätts för förvaltningen angående Svenska kyrkans prästlönetillgångar. Kyrkostyrelsen säger i sin skrivelse att man ”anser att utredningens föreslagna inriktning för avsättningar ger uttryck för en rimlig ambitionsnivå för prästlönetillgångarna totalt”. För att lägga fast ambitionsnivån för avsättningar anser motionärerna att det är angeläget att den sätts som ett kvantitativt mål i kyrkoordningen och att det målet ska sättas till minst 20 procent av den produktiva skogsmarken. Det ger en tydlig utgångspunkt för stiftens arbete med verksamhetsnära mål i sin förvaltning och kyrkostyrelsens arbete med samråd och uppföljning kring förvaltningen.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att ett bifall till motionen innebär en begäran om ändringar i kyrkoordningen. De föreslagna ändringarna har föregåtts av utredningen *Kyrkan och skogen – Ansvar, handling och hopp* (Svenska kyrkans utredningar 2024:02). Kyrkorättsnämnden konstaterar vidare att motionen tillsammans med kyrkostyrelsens skrivelse och flertalet andra motioner rör Svenska kyrkans skogsbruk. För en enhetlig och sammanhållen reglering bör vid utskottets och kyrkomötets behandling av frågorna skrivelsen och motionernas olika förslag behandlas i anslutning till varandra.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:29y

Kyrkans arbete med bevarande och restaurering av våtmarker

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:97 Kyrkans arbete med bevarande och restaurering av våtmarker.

I motion 2025:97 föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att, punkt 1, återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att kyrkans arbete med och förvaltning av våtmarker ska syfta till att återställa våtmarker och, punkt 3, återkomma till kyrkomötet med förslag på ändringar i kyrkoordningen som innebär att ett mål om vilken andel av Svenska kyrkans jordbruks- och skogsmark inklusive PLT som ska vara våtmark, samt regler för uppföljning av detta mål, fastställs. Som motivering till förslaget anges bland annat följande. Våtmarker är bland de mest artrika miljöerna i Sverige, de bidrar till en mängd olika ekosystemtjänster som vi är beroende av, exempelvis vattenrening. Eftersom våtmarker kan binda koldioxid spelar de dessutom en viktig roll i arbetet med att bromsa klimatförändringarna. En stor andel av våtmarkerna har under det senaste seklet försvunnit till följd av bland annat utdikning. Svenska kyrkan har här en uppgift att bidra till att värna skapelsen, bevara artrikedomen, den biologiska mångfalden genom att skydda och restaurera kyrkans våtmarker.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att ett bifall till motionen innebär en begäran om ändringar i kyrkoordningen. De föreslagna ändringarna har föregåtts av utredningen *Kyrkan och skogen – Ansvar, handling och hopp* (Svenska kyrkans utredningar 2024:02). Kyrkorättsnämnden konstaterar vidare att motionen tillsammans med kyrkostyrelsens skrivelse och flertalet andra motioner rör Svenska kyrkans skogsbruk. För en enhetlig och sammanhållen reglering bör vid utskottets och kyrkomötets behandling av frågorna skrivelsen och motionernas olika förslag behandlas i anslutning till varandra.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:30y

Svenska kyrkans framtida skogsförvaltning

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:98 Svenska kyrkans framtida skogsförvaltning.

I motion 2025:98 föreslås kyrkomötet besluta om ett tillägg i 46 kap. 5 c § kyrkoordningen. Det föreslagna tillägget innebär att kyrkostyrelsen årligen till kyrkomötet ska redovisa iakttagelser från tillsynen av förvaltningen. Redovisningen ska innehålla iakttagelser enligt 46 kap. 3 § kyrkoordningen, en uppföljning av förvaltningen och dess insatser för att säkerställa andlig, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Redovisningen ska bygga på en strukturerad uppföljning av kyrkostyrelsens nationella, tydliga mål för kyrkans skogsförvaltning, inkluderat prästlönetillgångarna. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Som motivering anges bland annat följande. Svenska kyrkan har nu en möjlighet att besluta om att vara en föregångare genom att införa ett skogsbruk som värnar skogen för framtida generationer. Kyrkostyrelsens förslag att prästlönetillgångarna ska förvaltas så att andlig, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet balanseras är en positiv förändring som bådär gott för framtiden. Nu när vi äntligen kommit hit och ska besluta om ett skogsbruk för framtiden, låt oss då även besluta om rimliga förutsättningar för kyrkostyrelsen att följa upp kyrkomötets beslut om en ny skogsförvaltning.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att ett bifall till motionen skulle innebära ett beslut om redovisning av kyrkostyrelsen till kyrkomötet utifrån uppföljning av mål beslutade av kyrkostyrelsen. Något förslag om att kyrkostyrelsen ska utfärda sådana mål finns dock inte i motionen. Ett bifall till förslaget skulle därför inte ge det resultat som åsyftas med motionen. Kyrkorättsnämnden konstaterar vidare att kyrkostyrelsens skrivelse och flera motioner rörande Svenska kyrkans skogsbruk innehåller motstridiga förslag, vilka samtidigt inte får vinna bifall i kyrkomötet. Vid utskottets och kyrkomötets behandling av frågorna bör skrivelsens och motionernas olika förslag därför behandlas i anslutning till varandra.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:38y

Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk

Förvalterskapsutskottet har begärt kyrkorättsnämndens yttrande över utskottets justerade förslag till ändring i 46 kap. 3 § kyrkoordningen och över utskottets justerade förslag till skrivning i en ny bestämmelse i 46. kap 8 a § kyrkoordningen, som kyrkostyrelsen lagt fram i sin skrivelse 2025:6 Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk och som kyrkorättsnämnden yttrat sig över i Kn 2025:4y. Kyrkorättsnämnden har också i Kn 2025:23y och Kn 2025:25, i yttranden över motioner, yttrat sig rörande bestämmelsen i 46 kap. 8 a § kyrkoordningen.

Utskottet föreslår, till skillnad från kyrkostyrelsens tidigare förslag, att 46 kap. 3 § kyrkoordningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Förvalterskapsutskottets förslag

46 kap.

3 §

Prästlönetillgångarna ska förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Prästlönetillgångarna ska förvaltas så *att andlig, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet balanseras*. Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar. *Förvaltningen ska vara ändamålsenlig och resurseffektiv.*

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna *och om tillsynen över förvaltningen.*

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2026.

Kyrkorättsnämnden har tagit del av förvalterskapsutskottets förslag. Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot de av utskottet föreslagna ändringarna i 46 kap. 3 § kyrkoordningen.

Utskottet föreslår vidare, till skillnad från kyrkostyrelsens tidigare förslag, att 46 kap. 8 a § kyrkoordningen ska ha följande lydelse.

46 kap.

8 a §

Vid förvaltningen av prästlönefastigheter ska särskilda åtgärder vidtas för att främja renskötselrätten, koncessionsrenskötsel och den rätt urfolk har att utöva sina andliga och kulturella traditioner i de områden där de traditionellt har bott och verkat.

Den urfolksrättsliga principen om fritt och informerat förhandssamtycke ska tillämpas vid markanvändningsåtgärder som har en direkt och betydande påverkan för renskötsels bedrivande.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om hur urfolksrätten ska tillämpas i förvaltningen. Förvaltningens tillämpning av urfolksrätten ska sedan ske utifrån de utfärdade bestämmelserna.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2027 i fråga om 46 kap. 8 a § andra stycket och i övrigt den 1 januari 2026.

Kyrkorättsnämnden har tagit del av förvaltarekapsutskottets förslag.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att utskottet föreslår en bredare delegation till kyrkostyrelsen att reglera hur hela urfolksrätten ska tillämpas, medan nämndens förslag endast rör bemyndigande om tillämpningen av principen av fritt och informerat förhandssamtycke. Kyrkorättsnämnden ser fortfarande att det finns ett behov av en sådan reglering, detta då det finns olika tolkningar av hur principen ska tillämpas och då denna också kan komma att utvecklas inom folkrätten. Detta kan i sin tur innebära risk för framtida tvister i frågan om hur principen ska tillämpas.

Vad gäller utskottets förslag till skrivning konstaterar kyrkorättsnämnden att ordet förvaltning förekommer två gånger med olika betydelser. I första meningen avses, såvitt kyrkorättsnämnden förstår, hur man tillämpar urfolksrätten i förvaltningen av skogen. I andra meningen avses hur de som är satta att förvalta ska tillämpa bestämmelserna.

Uppsala den 2 oktober 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar,

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Ekonomiutskottets yttrande 2025:2y

Hållbar skogsförvaltning – solidarisk omställning

Till Förvaltareutskottet

Ekonomiutskottets yttrande över motion 2025:56 Hållbar skogsförvaltning – solidarisk omställning

En enig kyrkostyrelse har överlämnat skrivelsen KsSkr 2025:6 Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk, efter en lång och intensiv process inklusive remissförfarande. En enig kyrkostyrelse gjorde också bedömningen att eventuella förslag till kyrkomötet om hållbarhetsavgift skulle kräva ytterligare utredning. Ekonomiutskottet ansluter sig till kyrkostyrelsens bedömning.

Uppsala den 1 oktober 2025

På ekonomiutskottets vägnar

Rebecca Hägg, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Rebecca Hägg, ordförande, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojdkow, Victor Backström, Cecilia Rogne, Leif Aruhn-Solén, Suzanne Fredborg, Fredrik Ottesen, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Patrik Linde, Christina Södling, Daniel Arthursson, Jan-Hugo Nihlén, Johanna Palmér, Gunilla Eldebro, Annsofi Aurell, David Lång, Agneta Ahlblom och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:39y

Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk

Kyrkorättsnämndens yttrande över reservation 4 i förvalterskapsutskottets betänkande 2025:1 Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk.

I betänkandet ställer sig utskottet bakom kyrkostyrelsens förslag till ändring av bland annat 46 kap. 3 § andra stycket och 5 c § andra stycket kyrkoordningen rörande bemyndigande för kyrkostyrelsen att utfärda närmare bestämmelser om tillsynen över förvaltningen av prästlönetillgångarna och att kyrkostyrelsen årligen till kyrkomötet ska redovisa iakttagelser från tillsynen av förvaltningen.

I reservation 4 finns en reservation mot förvalterskapsutskottets beslut avseende ändringar i 46 kap. 5 c § kyrkoordningen till förmån för ett tillägg i samma paragraf enligt följande. ”Redovisningen ska innehålla en uppföljning av förvaltningens hållbarhet utifrån andligt, ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv.”

Som motivering anges följande. Kyrkostyrelsen ska till kyrkomötet årligen redovisa en uppföljning av tillsynen över förvaltningen av prästlönetillgångarna. Utskottet är överens om att denna bör innefatta en översyn av de fyra dimensionerna andlig, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Ett problem är dock att i 5 c § kyrkoordningen är sammanhanget tillsyn av allvarlig misskötsel från stiftets sida. Därför behöver det explicit utskrivas att uppföljningsredovisningen inte bara handlar om allvarlig misskötsel, utan även om hållbarheten i alla dess dimensioner.

Kyrkorättsnämnden har i yttrande Kn 2025:4y inte haft någon erinran mot det av kyrkostyrelsen föreslagna tillägget i 46 kap. 5 c § andra stycket kyrkoordningen. Utifrån sitt granskningsuppdrag har kyrkorättsnämnden inte heller något att erinra mot förslaget i reservationen.

Uppsala den 17 november 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

**Kyrkomötet
Förvaltareutskottets betänkande 2025:2**

Hållbarhetsindex för skogsförvaltningen

Sammanfattning

Detta betänkande hanterar motion 2025:108 om hållbarhetsindex för skogsförvaltningen. Utskottet ser positivt på idén att utveckla verktyg för att följa upp och kommunicera Svenska kyrkans arbete med hållbarhet, särskilt inom skogsbruket. Utskottet anser dock inte att kyrkomötet bör fatta beslut om att införa ett index utan det kan kyrkostyrelsen ta fram i dialog med stiftet. Därför föreslås avslag till motionen.

Till betänkandet finns två reservationer.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:108, punkt 1,
1. avslå motion 2025:108, punkt 2,
1. avslå motion 2025:108, punkt 3,
1. avslå motion 2025:108, punkt 4,
1. avslå motion 2025:108, punkt 5.

Motionens förslag

Motion 2025:108 av Jonas Noréus, Hållbarhetsindex för skogsförvaltningen

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. definiera ett hållbarhetsindex som kan målsättas mot stiftens egendomsförvaltning,
2. i det fortsatta arbetet kring tillsyn och uppföljning av prästlönetillgångarnas skogsförvaltning beakta idén om ett hållbarhetsindex,
3. tillse att hållbarhetsindexet för respektive stift på ett samlat sätt beskriver hur mycket bättre skogsförvaltningen är jämfört med miniminivå enligt lagstiftning och certifieringar för ett antal aspekter,
4. tillse att stiftet, utifrån lokala förutsättningar, kan prioritera vissa delkomponenter i det samlade hållbarhetsindexet i sina målformuleringar,
5. i sin tillsyn av stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna efterfråga redovisning av hållbarhetsindexet.

Bakgrund

Tidigare behandlingar i kyrkomötet

Kyrkomötet 2023 beslutade att införa verktyg för uppföljning av Svenska kyrkans färdplan för klimatet (KmSkr 2023:5). Kyrkomötesuppdraget slutredovisas i kyrkostyrelsens skrivelse till årets kyrkomöte med redogörelse för behandling av kyrkomötesärenden, KsSkr 2025:3.

Kyrkostyrelsen beskriver i sin skrivelse till årets kyrkomöte, Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk, KsSkr 2025:6, förhållandet mellan skrivelsen och andra inomkyrkliga processer:

Kyrkostyrelsen menar att Svenska kyrkans skogsbruk, och således den här skrivelsen, utgör en viktig del av klimatarbetet. Förslagen i kyrkostyrelsens skrivelse ska vara i linje med och stödja det som stiftet åtagit sig enligt färdplanens etapp 2, samt utgöra inriktning i arbetet med framtagande av etapp 3. I en vidare mening är utvecklingen av Svenska kyrkans skogsbruk en viktig del av hela kyrkans hållbarhetsarbete.

Hållbarhetsredovisning inom Svenska kyrkan

Den nationella nivån gör en hållbarhetsredovisning inom ramen för kyrkostyrelsens årliga skrivelse 2 till kyrkomötet, Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå. Till stöd för arbetet finns ett systematiskt förhållningssätt för styrning och uppföljning av hållbarhetsarbetet genom policyer, rutiner, uppföljning och rapportering. Ytterligare kvalitetssäkring sker genom miljödiplomering av den nationella nivån och genom certifiering av det internationella arbetet, Act Svenska kyrkan, mot Core Humanitarian Standards, CHS. Miljödiplomeringen är Svenska kyrkans miljöledningssystem. Utvecklingen av hållbarhetsredovisningen sker löpande i takt med att strategier och nyckeltal utvecklas.

Under sommaren 2024 har det klarlagts att Svenska kyrkans församlingar, pastorat och stift inte omfattas av EU-direktiven om hållbarhetsredovisning och tillbörlig aktsamhet, men de principer som ligger till grund för dessa direktiv är vägledande för den nationella nivåns eget hållbarhetsarbete och arbetet med stöd till stift och församlingar gällande hållbarhetsfrågor.

I kyrkostyrelsens tillsynsarbete gällande prästlönertilgångarna inhämtas årligen data, vilken sammanställs i en tillsynsrapport till kyrkostyrelsen i juni. I den rapporten finns inte mål eller hållbarhetsspecifika nyckeltal. Kyrkostyrelsen har i sin tillsyn önskat en tydligare hållbarhetsrapportering.

Ett projekt mellan stiftens egendomsförvaltningar och den nationella nivån genomfördes 2023–2024 för att ta fram ett ramverk för hur en hållbarhetsredovisning för prästlönertilgångarna skulle kunna se ut, utifrån sina förutsättningar. Utgångspunkten var EU:s rapporteringsramverk för hållbarhetsredovisning. I slutet av 2024 annonserade emellertid EU-kommissionen att de nya rapporterings- och aktsamhetsdirektiven skulle förhandlas om och kraftigt förändras (förenklas), vilket i grunden kommer förändra alla rapporteringsstandarder. Projektet med att ta fram ett rapporteringsramverk för egendomsförvaltningarna har därför beslutat att avvakta tills klarhet finns kring kommande standarder.

Kyrkostyrelsens bedömer i sin skrivelse till årets kyrkomöte, Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk, KsSkr 2025:6, att arbetet med att stödja genomförandet bör ske med en hög grad av transparens och involvera olika kompetenser inom Svenska kyrkan. Kyrkostyrelsen bedömer att arbetet med en utvecklad tillsyn bland annat kommer att kräva att ytterligare expertkunskap knyts till kyrkostyrelsen.

Befintliga verktyg för hållbarhetsredovisning

Verktyg

Församlingar, pastorat och stift har möjlighet att följa upp sin påverkan genom olika verktyg som stöds av den nationella nivån.

Svenska kyrkans visualiserings- och analysverktyg (ViSA) visar bland annat energianvändning och energiproduktion baserat på årliga data från den obligatoriska SCB-enkäten ekonomisk redogörelse, men också klimatutsläpp från resor och inköp. Kopplat till ViSA har enkla rapportmallar tagits fram för klimatutsläppsrapporter.

Kyrkostyrelsens redovisningsråd har tagit fram en mall för förenklad hållbarhetsredovisning som bygger på att enheter fyller i information inom alla dimensioner av hållbar utveckling.

Svenska kyrkans begravningsverksamhet har en guide för klimatberäkningar som tar upp olika verktyg för klimatberäkning tillsammans med en reflektionsdel kring avgränsningar och prioriteringar.

Den nationella nivån har också ingått ett ramavtal med företaget Cemasys som möjliggör detaljerad klimatutsläppsrapportering för församlingar, pastorat och stift i enlighet med internationella standarder.

Fokus på redovisning

Det huvudsakliga fokuset för de nämnda verktygen är klimatutsläppsdata. Gällande hållbarhetsindex eller jämförelsetal (benchmarks) finns sådana normalt inte i inbyggda hållbarhetsrapporteringsstandarder, varken på övergripande eller sektorspecifik nivå. I stället utgår standarder från bedömning av hantering av risk för negativ påverkan, utifrån hur omfattande sådan påverkan kan vara. Det finns emellertid inget hinder mot att, där så är möjligt, indexera ett arbete mot jämförelsetal som stöd för att följa upp hur hållbarhetsarbetet går.

När det gäller biologisk mångfald finns ett antal indikatorer och parametrar som följs upp och rapporteras på nationell nivå, till följd av EU-lagstiftning och Sveriges miljömål. Detta är dock inte kopplat till standarder för hållbarhetsredovisning.

Certifieringar för skogsbruk

Alla stift är certifierade antingen genom FSC® (Forest Stewardship Council®) eller både PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification) och FSC. Standarden avser ansvarsfullt skogsbruk och innehåller en del hållbarhetsparametrar som generellt efterfrågas i Svenska kyrkan och saknar andra. Till kyrkostyrelsens tillsyn rapporteras avvikelser från certifieringsrevisionerna.

Kyrkostyrelsens skrivelse

Kyrkostyrelsen föreslår i sin skrivelse till årets kyrkomöte, Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk, KsSkr 2025:6, att det ska framgå av kyrkoordningen att den urfolksrättsliga principen om fritt och informerat förhandssamtycke (FPIC) ska

tillämpas vid markanvändningsåtgärder som har en direkt och betydande påverkan för renskötelsens bedrivande. Kyrkostyrelsen bedömer vidare att detta kan regleras utan hinder av att stift är certifierade enligt FSC. Kyrkostyrelsen menar därtill att kyrkoordningsbestämmelsen i denna del kan, och ska, komplettera den process för samplanering som stiftet använder genom FSC.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:108.

Utskottet är positivt till idén om att utveckla verktyg för att på olika sätt följa upp och kommunicera Svenska kyrkans arbete med hållbarhet, särskilt inom skogsbruket. Mot bakgrund av de förändringar av kyrkans skogsbruk som utskottet behandlar i betänkande F 2025:1 anser utskottet dock att ytterligare modeller för uppföljning inte behövs i nuläget. Utskottet vill inte att den nationella nivån ska införa nya modeller för styrning av stiftet. I den mån nya verktyg för uppföljning från den nationella nivån behövs delar utskottet kyrkostyrelsens bedömning att de kan tas fram i samverkan med stiftet utan detaljreglering från kyrkomötet.

Mot bakgrund av detta föreslår utskottet avslag på motionen.

Uppsala den 3 oktober 2025

På förvaltarshipsutskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

Ann Edlund, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Isak Vencu Öhrlund, Anna-Karin Bengtsdotter, Peter Roslund, Susanne Stenlund, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Tomas Jansson, Anneli Kihlstrand, Georg Lagerberg, Anders Skogberg, Helena Inghammar, Lena Östholm Munkberg och Karl-Gunnar Svensson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mikael Sjölund, Niklas Lindberg, Anders Brunnstedt, Håkan Nilsson, Ellionor Moberg, Paul Höglund, Carin Jakobsson, Göran Forsén, Ingvar Jonsson, Jan-Ove Lipponen, Lisa Wallenstein och Marie Buhr.

Biskoparna Mikael Mogren och Ulrika Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Vi reserverar oss mot utskottets beslut till förmån för motionens andra att-sats om att i det fortsatta arbetet kring tillsyn och uppföljning av prästlönstillgångarnas skogsförvaltning beakta idén om ett hållbarhetsindex.

Lena Östholm Munkberg, Tomas Jansson

Reservation 2

Vi reserverar oss mot förvaltarshipsutskottets beslut till förmån för bifall till punkt 2 i motion 2025:108 Hållbarhetsindex för skogsförvaltningen.

Anneli Kihlstrand, Gunilla Franzén

**Kyrkomötet
Förvaltareutskottets betänkande 2025:3**

Uppmuntringspris inom skogsbruket

Sammanfattning

Betänkandet behandlar motion 2025:109 av Åsa Öckerman m.fl. som föreslår att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att instifta ett uppmuntringspris för ökad resiliens i skogsbruket. Utskottet delar motionens intention att uppmuntra hållbarhetsarbete, men bedömer att ett pris som jämför stift riskerar att skapa konkurrens snarare än samverkan, och att stiftens olika förutsättningar gör jämförelser svåra. Utskottet föreslår därför avslag på motionen, men betonar vikten av att lyfta goda exempel och stärka kommunikationen kring hållbarhetsinsatser.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:109, punkt 1,
2. avslå motion 2025:109, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2025:109 av Åsa Öckerman m.fl., Uppmuntringspris inom skogsbruket

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. instifta ett Uppmuntringspris för ökad resiliens i skogsbruket som ska bestå av äran och ges till det stift som under föregående år gjort störst positiv förändring i sitt skogsbruk,
2. utse en jury på fem personer med uppgift att årligen, under tio år framåt, tillkännage ett stift som vinnare.

Bakgrund

Svenska kyrkan delar ut flera priser och stipendier: Svenska kyrkans kulturstipendier, Samiska rådets kulturpris, liturgi-priset, pris för lärande och undervisning, Filmpriset och Barn- och ungdomsfilmpriset samt bereder ärendet gällande Teologistipendium. Dessa är instiftade av olika delar av kyrkans organisation och beslutas av särskilda arbetsgrupper eller kommittéer. Priserna fungerar som erkännande av goda insatser och bidrar till inspiration och utveckling inom kyrkan.

Ett nationellt miljöpris har tidigare diskuterats i kyrkomötet 2008 och 2014, men inte instiftats. Lokala miljöpriser har etablerats, exempelvis i Örebro pastorat, för att uppmuntra och synliggöra insatser som främjar ekologisk hållbarhet.

I beredning och implementering av Teologistipendium arbetar kyrkostyrelsen med översyn gällande priser och stipendier i Svenska kyrkan.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomöten beslutar att avslå motion 2025:109.

Utskottet delar motionens intention i att det är viktigt att uppmuntra och synliggöra hållbarhetsarbete inom Svenska kyrkan, men bedömer att ett pris som jämför stift riskerar att skapa konkurrens snarare än samverkan. Stiftet har olika förutsättningar, vilket gör det svårt att jämföra insatser. Utskottet anser inte att kyrkomötet eller kyrkostyrelsen är rätt organ för att inrätta ett sådant pris, särskilt då det saknas tydliga kriterier och underlag för bedömning.

Utskottet ser positivt på att lyfta fram goda exempel och att stärka kommunikationen kring hållbarhetsarbetet, men menar att detta bör ske på andra sätt än genom tävling mellan stift. Utskottet betonar att arbetet redan är i gång och att förväntan är att alla stift fortsätter utveckla sitt hållbarhetsarbete utifrån sina egna förutsättningar.

Utskottet föreslår avslag på motionen.

Uppsala den 3 oktober 2025

På förvaltarens utskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

Ann Edlund, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Isak Vencu Öhrlund, Anna-Karin Bengtsdotter, Peter Roslund, Susanne Stenlund, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Tomas Jansson, Anneli Kihlstrand, Georg Lagerberg, Anders Skogberg, Helena Inghammar, Lena Östholm Munkberg och Karl-Gunnar Svensson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mikael Sjölund, Niklas Lindberg, Anders Brunnstedt, Håkan Nilsson, Ellionor Moberg, Paul Höglund, Carin Jakobsson, Göran Forsén, Ingvar Jonsson, Jan-Ove Lipponen, Lisa Wallenstein och Marie Buhr.

Biskoparna Mikael Mogren och Ulrika Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets beslut till förmån för bifall till motion 2025:109.

Lena Östholm Munkberg

**Kyrkomötet
Förvaltarekapsutskottets betänkande 2025:4**

Hållbar jordbruksförvaltning

Sammanfattning

Betänkandet hanterar motion 2025:59 av Åsa Rehndell om hållbar jordbruksförvaltning. Utskottet delar motionens intention att värna en hållbar användning av jordbruksmark, men bedömer att stiftens är bäst lämpade att prioritera insatser inom jordbruksförvaltningen utifrån sina respektive förutsättningar. Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:59, punkt 1,
2. avslå motion 2025:59, punkt 2,
3. avslå motion 2025:59, punkt 3,
4. avslå motion 2025:59, punkt 4,
5. avslå motion 2025:59, punkt 5.

Motionens förslag

Motion 2025:59 av Åsa Rehndell, Hållbar jordbruksförvaltning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att stiftens i sin förvaltning av prästlönetillgångarna

1. prioriterar att bibehålla markens produktionsförmåga och struktur samt förmåga att binda kol genom mindre markbearbetning i förvaltningen av jordbruksfastigheter,
2. prioriterar att bygga våtmarker/dammar mot övergödning och för tillgång till vatten för bevattning i förvaltningen av jordbruksfastigheter,
3. prioriterar att restaurera och sköta naturbetesmarker i förvaltningen av jordbruksfastigheter,
4. prioriterar att fortsätta energiåtgärder vid och på fastigheter (gårdsarrenden) i förvaltningen av jordbruksfastigheter,
5. bibehåller arealen åkermark i förvaltningen av jordbruksfastigheter.

Bakgrund

Tidigare behandlingar i kyrkomötet

Skog och mark

Svenska kyrkans förvaltning av skog och mark har sedan 2015 varit föremål för runt 30 motioner i kyrkomötet. Flera motioner har handlat om hållbart jordbruk och biologisk mångfald.

Läronämnden har vid flera tillfällen betonat det teologiska ansvaret att förvalta skapelsen med respekt, och att kyrkoordningen bör revideras för att bättre spegla ekologisk, social, ekonomisk och andlig hållbarhet.

Motioner som kyrkomötet avslagit före 2021 gjordes med hänvisning till respekt för den kompetens som finns hos stiftet och att kyrkomötet fann det olämpligt att fastställa detaljerade riktlinjer för hur förvaltningen ska bedrivas. Efter 2021 har kyrkomötet avslagit motioner med hänvisning till kyrkomötets beslut (KmSkr 2021:5) om hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk. I reservationer till kyrkomötets beslut finns återkommande kritik mot otillräckliga beslut för att kyrkan ska leva upp till sitt miljöansvar.

Ärenden om hållbart bruk av skog och mark

Svenska kyrkans färdplan för klimatet initierades genom kyrkomötets beslut 2018 § 145 och antogs av kyrkostyrelsen 2019, efter en gemensam beredning av Svenska kyrkans nationella nivå och stiftet. Färdplanen skapar en gemensam klimatstrategi för hela Svenska kyrkan och svarar på biskoparnas uppmaningar i *Ett biskopsbrev om klimatet*. I etapp två har stiftet bidragit med målen under området skog och mark.

Svenska kyrkans utredning *Kyrkan och skogen – Ansvar, handling och hopp*, SKU 2024:2 (utredningen), är en följd av kyrkomötets beslut (KmSkr 2021:5) och utreder och behandlar frågan om hur en ekologiskt, ekonomiskt, socialt, andligt och existentiellt hållbar skogsförvaltning kan säkerställas. Utredningen föreslår en omställning till naturnära skogsbruk med ökat skydd för biologisk mångfald, förbättrad klimatnytta och större hänsyn till kulturarvet och samiskt inflytande. Utredningen vill också förändra kyrkoordningen för att tydligare styra skogsbruket mot hållbar utveckling och transparent ansvarstagande. Utredningen har fört dialog med intressenter och sakkunniga inom och utom kyrkan.

Kyrkostyrelsens skrivelse till årets kyrkomöte, Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk, KsSkr 2025:6 (skrivelsen) redovisar hur utredningen tagits emot av kyrkostyrelsen. Kyrkostyrelsen har bearbetat utredningens förslag och även haft en remissprocess med intressenter inom och utom Svenska kyrkan. I skrivelsen föreslår kyrkostyrelsen kyrkoordningsändringar samt beskriver sina överväganden och förslag till fortsatt arbete inom ramen för den nationella nivåns tillsyn.

Begrepp för olika typer av marker

Enligt 46 kap. 1, 2 och 5 a §§ kyrkoordningen består *prästlönetillgångarna* av fast egendom och tomträtter (prästlönefastigheter) samt andra tillgångar (prästlönefonder) och förvaltas av stiftet under kyrkostyrelsens tillsyn.

Mark för jord- och skogsbruk ingår i *prästlönefastigheterna*. Även en del församlingar och pastorat äger mark, som de förvaltar självständigt. Kyrkostyrelsen utövar ingen tillsyn över församlingars och pastorats marker.

Jord och skog inkluderar våtmarker, naturreservat, fjällnära skog osv. *Kyrkreservat* förekommer som beskrivning för frivilligt avsatta inomkyrkliga naturreservat på prästlönefastigheter, vilka också har en strikt geografisk avgränsning. *Kyrkans skogar* är en kommunikativ beskrivning utan begränsning till någon särskild kyrklig enhet, även om det ofta används om prästlönefastigheter.

Kyrkostyrelsens skrivelse

I kommentaren till sitt förslag till ändring av 46 kap. 8 § kyrkoordningen, anför kyrkostyrelsen att *varierande och multifunktionellt landskap* avser ett landskap som tjänar flera syften samtidigt. Där finns plats för flera olika miljöer och olika former av markanvändning, såväl jordbruk och skogsbruk, som exempelvis bebyggelse och energiproduktion.

Styrning av prästlönetillgångarna

Ändamålet med prästlönetillgångarna är att avkastningen från dess förvaltning ska bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse. Detta framgår av 9 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan och återges även i 46 kap. 1 § kyrkoordningen. Prästlönetillgångarnas lagstadgade ändamål relaterar därmed till *varför* Svenska kyrkan förvaltar denna egendom och innebär vidare att den avkastning som prästlönetillgångarna genererar ska användas för ändamålet med förvaltningen och inget annat.

Kyrkostyrelsens skrivelse

I skrivelsen föreslår kyrkostyrelsen att en omarbetad version av utredningens målformulering bör antas som en ny 46 kap. 8 § kyrkoordningen som omfattar all markförvaltning, det vill säga såväl skog som jord och övrig mark.

Kyrkostyrelsens menar att arbetet med att utveckla förvaltningen av prästlönetillgångarna behöver ske stegvis. I ett första steg hanteras sådant som ska regleras genom kyrkoordningsändringar. Därefter följer arbete med verksamhetsnära mål samt utveckling av metoder och praxis i förvaltning, uppföljning och tillsyn. Kyrkostyrelsens bedömning är att verksamhetsnära mål för förvaltningen bör utarbetas av varje stift, vilket ger utrymme för nödvändiga överväganden och anpassningar utifrån lokala förutsättningar. Samtidigt bör kyrkostyrelsen, utifrån sitt tillsynsansvar, bidra till en nationell samordning så att den samlade förvaltningen av prästlönetillgångarna över hela landet sker i enlighet med hållbarhetsdimensionerna och inriktningen.

Utredningens beskrivna mål innebär enligt kyrkostyrelsen en hög ambitionsnivå gällande miljöinsatser och en i genomsnitt mer omfattande miljöhänsyn än idag. Kyrkostyrelsen förväntar sig att stiftet fortsätter att utveckla sitt arbete i denna riktning.

Kyrkostyrelsen betonar att skrivelsens inriktning inte är bindande för annan markförvaltning, till exempel skog- och jordbruksmark som ägs av en församling och som därigenom inte regleras av 46 kap. kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen menar dock att detta förstås inte hindrar att inriktningen också tillämpas på eget initiativ även vid den markförvaltning som bedrivs av Svenska kyrkans församlingar, pastorat och stift.

Jordbruksarrenden

Den största delen jordbruksmark inom prästlönefastigheterna är upplåten genom arrenden. Jordbruksarrenden regleras i 9 kap. jordabalken (1970:994). Arrendatorn har som huvudregel besittningsskydd, vilket innebär rätt till förlängning av avtalet vid avtalstidens slut. Arrendatorn har också vad som kallas för fri brukningsrätt, vilket innebär att markägaren har begränsade möjligheter att styra hur marken brukas under pågående arrende. Vid avtalsförlängning finns vissa begränsade möjligheter för markägaren att begära ändrade villkor, exempelvis för att minska miljöpåverkan.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:59.

Utskottet delar motionens intention att värna en hållbar användning av jordbruksmark i linje med Svenska kyrkans ansvar för skapelsen och hållbar markförvaltning. Utskottet föreslår dock avslag på motionen på grund av att dessa frågor redan hanteras inom stiftet och att detaljerade instruktioner från kyrkomötet riskerar att underminera det lokala förtroendet och ansvarstagandet. Utskottet anser att stiftet själva, utifrån sina respektive förutsättningar, är bäst lämpade att prioritera insatser inom jordbruksförvaltningen.

Uppsala den 3 oktober 2025

På förvaltarshapsutskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

Ann Edlund, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Isak Vencu Öhrlund, Anna-Karin Bengtsdotter, Peter Roslund, Susanne Stenlund, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Tomas Jansson, Anneli Kihlstrand, Georg Lagerberg, Anders Skogberg, Helena Inghammar, Lena Östholm Munkberg och Karl-Gunnar Svensson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mikael Sjölund, Niklas Lindberg, Anders Brunnstedt, Håkan Nilsson, Ellionor Moberg, Paul Höglund, Carin Jakobsson, Göran Forsén, Ingvar Jonsson, Jan-Ove Lipponen, Lisa Wallenstein och Marie Buhr.

Biskoparna Mikael Mogren och Ulrika Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot förvaltarshapsutskottets beslut till förmån för bifall till motion 2025:59 punkt 5.

Den Svenska kyrkan behöver skydda vår jordbruksmark från exploatering för att bidra till landets kris- och beredskap och säkra livsmedelsförsörjningen till såväl djur som människor. Svenska kyrkans roll som delaktig i landets omställning visar vägen och är att ta ansvar.

Lena Östholm Munkberg

**Kyrkomötet
Förvalterskapsutskottets betänkande 2025:5**

Inga solenergiparker på kyrkans skogsmark

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2025:106 av Lena Östholm Munkberg med flera som önskar att det ska bli förbjudet att anlägga solenergianläggningar om det förutsätter att kyrkligt förvaltat skog avverkas. Förvalterskapsutskottet anser inte att detta behöver utredas i dagsläget. Utskottet gör bedömningen att stift och församlingar har goda förutsättningar att själva göra bedömningar av när det är lämpligt och möjligt att medge anläggningar för förnybar energi. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:106.

Motionens förslag

Motion 2025:106 av Lena Östholm Munkberg m.fl.,
Inga solenergiparker på kyrkans skogsmark

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att skog som kyrkan förvaltar inte får avverkas för att skapa plats för solenergiparker.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över motion 2025:106 i Kn 2025:33y, *bilaga*.

Bakgrund

Svenska kyrkan förvaltar skog i två olika sammanhang. Dels förvaltas de så kallade Prästlönetyllgångarna (PLT) av stiftet, dels finns det församlingar och pastorat som äger egen skog som de förvaltar själva. Kyrkoordningen innehåller i dag ingen specifik reglering alls av hur församlingar och pastorat ska förvalta sina skogar. Årets kyrkomöte behandlar med anledning av skrivelsen KsSkr 2025:6 *Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk* den reglering som övergripande styr stiftens förvaltning av PLT. I dag finns ingen närmare reglering av med vilka syften skog får eller inte får avverkas men skogsbruket ska ske på ett etiskt försvarbart och hållbart sätt.

Det finns inte heller i svensk lag någon uttrycklig begränsning av när skogsmark får användas för solcellsanläggningar, men det finns reglering som innebär krav på samråd och hänsyn till naturmiljöns intressen.

Begreppet ”skog” är inte entydigt. Begreppet används ofta i allmänt tal om större eller mindre markområden där träd dominerar vegetationen. En återkommande definition av skog är dock ”mark som är större än **0,5 hektar** med träd som kan nå en höjd av **minst 5 meter** vid mognad och med en krontäckning på **minst 10 %**”. Det finns också olika definitioner av ”skogsmark” som ofta relaterar till virkesproduktion där man skiljer mellan produktiv skogsmark som kan generera en viss mängd virke eller mer och improduktiv skogsmark som inte producerar lika mycket virke (t.ex. fjällnära mark och myrkanter).

Intressekonflikten mellan skyddet av biologisk mångfald och behovet av förnybar energi är vanlig. Det finns dock forskning som pekar på möjligheten att solcellsparkar kan bidra till biologisk mångfald i områden med relativt låga naturvärden, men att detta kräver en aktiv och medveten förvaltning som exempelvis att marken hålls brukad genom betning eller slåtter.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet avslår motion 2025:106.

Förvaltarens utskottet delar kyrkorättsnämndens bedömning att motionärens förslag förutsätter att en utredning klargör avgränsningar och möjligheter med anläggningar för förnybar energi på kyrkans fastigheter. Men utskottet bedömer att det inte finns anledning att föreslå ett sådant uppdrag i nuläget. Stift och församlingar har goda förutsättningar att själva göra bedömningar av när det är lämpligt och möjligt att medge anläggningar för förnybar energi. Utskottet gör bedömningen att den omställning av skogsbruket som utskottet föreslår i ett annat betänkande medför att anläggningar för förnybar energi inte kommer att medges på ett sätt som inte är hållbart. Kyrkomötet kommer att kunna följa frågan genom en utvecklad rapportering om skogsbruket och besluta om korrigerande åtgärder om detta visar sig behövas.

Av denna anledning föreslår förvaltarens utskottet att motion 106 avslås.

Uppsala den 3 oktober 2025

På förvaltarens utskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

David Axelson-Fisk, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Isak Vencu Öhrlund, Anna-Karin Bengtsdotter, Peter Roslund, Susanne Stenlund, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Tomas Jansson, Anneli Kihlstrand, Georg Lagerberg, Anders Skogberg, Helena Inghammar, Lena Östholm Munkberg och Karl-Gunnar Svensson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mikael Sjölund, Niklas Lindberg, Roland Hedlund, Anders Brunnstedt, Håkan Nilsson, Ellionor Moberg, Paul Höglund, Carin Jakobsson, Anders Bromée, Göran Forsén, Ingvar Jonsson, Jan-Ove Lipponen, Lisa Wallenstein, Marie Buhr.

Biskoparna Mikael Mogren och Ulrika Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:33y

Inga solenergiparker på kyrkans skogsmark

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:106 Inga solenergiparker på kyrkans skogsmark.

I motion 2025:106 föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att skog som kyrkan förvaltar inte får avverkas för att skapa plats för solenergiparker. Som motivering till förslaget anges bland annat följande. Svenska kyrkan har genom sitt skogsinnehav ett stort ansvar för att värna skapelsen, klimatet och motverka effekterna av det pågående klimatnödläget. Skogen som kolsänka och biotop för biologisk mångfald är avgörande för stabilisering och rehabilitering av klimatet. Att avverka skog för etablering av solenergiparker för elproduktion minskar inte belastningen på klimatet, det är tvärtom kontraproduktivt och skadar den biologiska mångfalden. Tyvärr pågår det inom kyrkans egendomsnämnder planering av att avverka skog för att placera solenergiparker på skogsmarken. Det är hög tid att införa en reglering av detta användningsområde av skogsmark.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att ett bifall till motionen innebär en specifik begäran om en ändring i kyrkoordningen. I yttrandena 2018:2y samt 2021:4y anförde kyrkorättsnämnden att ändringar i kyrkoordningen som inte är rent triviala men rör frågor av principiell betydelse behöver beredas på ett sådant sätt att olika konsekvenser blir väl belysta. Det är inte givet på förhand vad detta ska betyda i fråga om ett visst förslag. Med rent triviala ändringar avses primärt rättelser och liknande som inte innebär någon egentlig saklig förändring. Ändringar av principiell betydelse är regelmässigt föremål för utredning och därtill en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför. Kyrkorättsnämnden anser att den begärda ändringen behöver en allsidig utredning av förslaget och dess konsekvenser samt behov av följdändringar.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

**Kyrkomötet
Förvaltareutskottets betänkande 2025:6**

Säkra återväxt av gamla träd

Sammanfattning

Betänkandet behandlar motion 2025:126 av Anders Skogberg m.fl. som syftar till att säkra behovet av virke som behövs för kulturarvsskyddade byggnader i Svenska kyrkan. Utskottet delar motionens intention, men anser inte att återväxten av träd ensamt säkerställer kyrkans behov. Vidare menar utskottet att det inte finns skäl att specificera exakt hur gamla träden ska bli så som motionen gör. Utskottet bedömer i stället att det är angeläget att kyrkostyrelsen *fortsätter* arbetet med att säkerställa uttag av kulturvirke till kyrkobyggnader, i dialog berörda myndigheter och med hänsyn till de fyra hållbarhetsdimensionerna. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen, men att kyrkostyrelsen med anledning av motionen får i uppdrag att prioritera fortsatt aktivt arbete med att säkra uttag av kulturvirke till Svenska kyrkans byggnader.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:126,
2. med anledning av motion 2025:126 uppdra till kyrkostyrelsen att fortsatt aktivt arbeta med det uppmärksammade behovet att säkra uttag av kulturvirke till Svenska kyrkans byggnader.

Motionens förslag

**Motion 2025:126 av Anders Skogberg m.fl., Säkra återväxt
av gamla träd**

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att tillräcklig återväxt av 200 år gamla träd säkras i Sverige.

Bakgrund

Kyrkomötet beslutade 2022, (KmSkr 2022:14), att bifalla motion 2022:49, Avsättningar i Svenska kyrkans skogar. Beslutet innebar ett uppdrag till kyrkostyrelsen att påbörja förhandlingar med berörda myndigheter för att möjliggöra avsättningar i kyrkans skogar av virke till kulturrenoveringar av kyrkans fastigheter. Skrivelsen är slutbehandlad och redovisas i kyrkostyrelsens skrivelse till årets kyrkomöte Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden, KsSkr 2025:3.

I promemorian Virke till kulturrenovering av kyrkans fastigheter, KS 2022-6969:4 redovisas uppdraget från kyrkomötet. Dialog har förts med Skogsstyrelsen för att anpassa myndighetens vägledning (*Målbilder för god miljöhänsyn*) så att kulturvirke kan avverkas vid så kallad överhållen skärm. För att öka utbud av kulturvirke bedöms det vara avgörande att arbeta strukturerat med att inventera lämpliga bestånd samt att dokumentera utvalda träd och utförd skötsel noga. Vidare föreslås flera metoder, inklusive överhållen skärm, senarelagd avverkning och skapande av materialbanker, för att öka utbudet av kulturvirke. I promemorian föreslås även att en strategi för ökat utbud av kulturtimmer tas fram av stiftens egendomsförvaltningar.

Utskottets överväganden

Säkra återväxt av gamla träd

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:126.

Utskottet håller med om motionens intention och vill understryka att frågan om att säkra kulturvirke är viktig. Utskottet konstaterar dock att återväxten av träd inte ensamt säkerställer kyrkans behov, och menar att det inte finns skäl att specificera exakt hur gamla träden ska bli så som motionen gör. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Fortsatt aktivt arbete med att säkra uttag av kulturvirke

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2025:126 uppdraga till kyrkostyrelsen att fortsatt aktivt arbeta med det uppmärksammade behovet att säkra uttag av kulturvirke till Svenska kyrkans byggnader.

Utskottet ser att motionen bygger vidare på kyrkomötets skrivelse 2022:14 som uppdrog till kyrkostyrelsen att påbörja förhandlingar med berörda myndigheter för att möjliggöra avsättningar i kyrkans skogar av virke till kulturrenoveringar av kyrkans fastigheter. Skrivelsen redovisas som slutbehandlad i kyrkostyrelsens skrivelse 2025:3, men utskottet noterar att även om arbete är påbörjat så har önskade följder ännu inte uppnåtts.

Utskottet ser behovet av att säkra tillgången till kvalitativt virke för renovering och bevarande av kyrkobyggnader, och att detta sker med hänsyn till alla fyra hållbarhetsdimensionerna. Utskottet vill därför lyfta det pågående arbetet och ge ett tydligt medskick till kyrkostyrelsen att fortsätta utveckla lösningar för kulturvirke.

Uppsala den 3 oktober 2025

På förvaltarshapsutskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

Ann Edlund, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Isak Vencu Öhrlund, Anna-Karin Bengtsdotter, Peter Roslund, Susanne Stenlund, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Tomas Jansson, Anneli Kihlstrand, Georg Lagerberg, Anders Skogberg, Helena Inghammar, Lena Östholm Munkberg och Karl-Gunnar Svensson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mikael Sjölund, Niklas Lindberg, Anders Brunnstedt, Håkan Nilsson, Ellionor Moberg, Paul Höglund, Carin Jakobsson, Göran Forsén, Ingvar Jonsson, Jan-Ove Lipponen, Lisa Wallenstein och Marie Buhr.

F 2025:6

Biskoparna Mikael Mogren och Ulrika Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot förvaltarens utskottets beslut att avslå motion 2025:126 till förmån för bifall till motionen.

Motionen avslogs pga att ordalydelsen i att-satsen var för otydlig. Utskottet var annars helt enig om viktigheten av att ha tillgång till gammalt timmer för renovering av gamla kyrkor.

Vid inlämnande av motioner uppmanades man att hålla lydelseerna så korta som möjligt, därav den begränsade tydligheten i motionens att-sats. Därvid hamnade den del som tydligare förklarade motionens mening i motiveringen under att-satsen. Det har tyvärr inte alls tagits hänsyn till motiveringens lydelser.

Anders Skogberg

**Kyrkomötet
Förvalterskapsutskottets betänkande 2025:7**

Skogsvårdstjänster i egen regi

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2025:111 av Isak Vencu Öhrlund med flera som efterfrågar en utredning för att undersöka hur kyrkan kan öka andelen skogsvårdstjänster i egen regi. Avsikten med detta skulle bland annat vara att säkerställa goda arbetsvillkor för dem som arbetar i kyrkans skogsbruk. Förvalterskapsutskottet anser att stiftens redan arbetar ansvarsfullt i detta avseende och att det inte föreligger något behov av en sådan utredning. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:111.

Motionens förslag

**Motion 2025:111 av Isak Vencu Öhrlund m.fl.,
Skogsvårdstjänster i egen regi**

Kyrkomötet beslutar att uppdraga till kyrkostyrelsen att utreda hur Svenska kyrkan, genom nationell eller stiftsgemensam samordning, kan öka andelen skogsvårdstjänster som genomförs i egen regi.

Bakgrund

GS-facket organiserar anställda inom träindustrin, skogsindustrin och grafisk bransch. I sitt yttrande över utredningen *Kyrkan och skogen – ansvar, handling och hopp* säger de bland annat:

Göran Enanders utredning är omfattande ur många perspektiv och ansatsen är positiv. Dessvärre saknas ett fokus på den sociala hållbarheten och att arbetstagar- och sysselsättningsfrågor får litet utrymme. Detta trots att arbetsmarknadsproblemen är så svåra i skogsbruket att den svenska modellen i princip är satt ur spel. Nästintill alla arbeten inom skogsskötselns sköts av utländska migrantarbetare som systematiskt utnyttjas, olika myndigheter pekar ut skogsbruket som en riskbransch, det råder personalbrist på grund av icke-konkurrenskraftiga arbetsvillkor och lönenivåerna halkar efter jämförbara branscher.

Kyrkostyrelsen skriver i skrivelsen KsSkr 2025:6 *Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk* bland annat:

Kyrkostyrelsen delar utredningens uppfattning att utbildning och ökad kunskap inom till exempel naturnära skogsbruk kan vara avgörande för att få till stånd en verklig förändring i önskad riktning. Kyrkostyrelsen uppmuntrar stiftens att fortsätta vidareutbilda personal och entreprenörer och ligga i framkant kunskapsmässigt.

I kommentarerna till föreslagna kyrkoordningsändringar skriver kyrkostyrelsen:

Med *social hållbarhet* avses i denna bestämmelse en förvaltning som bidrar till att stärka människor och social välfärd, och som stärker delaktighet och social inkludering. Det innebär också att främja sociala värden som människors livskvalitet, hälsa och personliga välfärd, men även för att främja företagande, sysselsättning och goda arbetsvillkor. Här ryms även hänsyn till berörda lokalsamhällen, såsom samebyar, och hänsyn till kulturmiljövärden.

Utvecklingen inom skogsbruket generellt har länge varit att man anlitar entreprenörer i ökande utsträckning och har en minskande mängd egen personal. Åtta år gamla siffror från Skogsstyrelsen uppger att omkring 85 procent av dem som arbetade i skogsbruket då, anlätades som entreprenörer. Det utförs i Sverige knappt 17 000 årsverken (ett årsverke är 1 800 timmar under ett år eller motsvarande en heltid) i svenskt skogsbruk. Svenska kyrkan förvaltar ungefär 2 procent av den svenska skogen och om man har en lika stor andel av landets årsverken innebär det ungefär 340 årsverken för Svenska kyrkans skogsbruk sammantaget.

Stiftens egendomsförvaltningar samordnar sin process för att anlita entreprenörer. I detta ingår kontraktssmallar och kontroller i fält och man begränsar också antalet entreprenörer man anlitar. Det finns ett avtal mellan arbetsgivarorganisationen SKAO och GS-facket som reglerar att GS-facket ges möjlighet att granska vilka entreprenörer man har för avsikt att anlita.

På den nationella nivån motverkas arbetslivskriminalitet genom inköpspolicy med uppförandekod för leverantörer. Ytterligare krav för att minska arbetslivskriminalitet i utsatta branscher har också genomförts för den byggentreprenad som byggt om kyrkokansliet i Uppsala och som gett god återkoppling både hos entreprenörer och den regionala myndighetssamverkan mot arbetslivskriminalitet. Övriga kyrkliga enheter rekommenderas tillämpa dessa policys och krav och 2023 hade 55 procent av kyrkans enheter antagit någon form av inköpspolicy. Mallar och metoder för att tillämpa policys och krav finns tillgängligt på Svenska kyrkans intranät.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet avslår motion 2025:111.

Förvaltarens utskottet delar motionärernas åsikt att goda arbetsvillkor för dem som arbetar inom Svenska kyrkans skogsbruk är en nödvändig del av den sociala hållbarheten. GS-facket har lyft fram iakttagelser och farhågor när det gäller arbetsvillkoren inom skogsbruket i Sverige. Utskottet menar dock att stiftens redan har en god ordning för att säkerställa arbetsvillkoren på ett ansvarsfullt sätt och utgår från att detta ansvarstagande kommer att upprätthållas och förvaltas utan nationell samordning eller reglering. Kyrkomötet kommer att kunna följa detta i den utvecklade rapportering som utskottet har föreslagit i betänkande F 2025:1.

Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

På förvaltarskapsutskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

David Axelson-Fisk, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Isak Vencu Öhrlund, Anna-Karin Bengtsdotter, Peter Roslund, Susanne Stenlund, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Tomas Jansson, Anneli Kihlstrand, Georg Lagerberg, Anders Skogberg, Helena Inghammar, Lena Östholm Munkberg och Karl-Gunnar Svensson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mikael Sjölund, Niklas Lindberg, Roland Hedlund, Anders Brunnstedt, Håkan Nilsson, Ellionor Moberg, Paul Höglund, Carin Jakobsson, Anders Bromée, Göran Forsén, Ingvar Jonsson, Jan-Ove Lipponen, Lisa Wallenstein, Marie Buhr.

Biskoparna Mikael Mogren och Ulrika Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss mot förvaltarskapsutskottets beslut till förmån för bifall till motion 2025:111. Svenska kyrkan säkerställer arbetsvillkoren för dem som arbetar i kyrkans skogar på bästa sätt genom att öka antalet skogsvårdstjänster i egen regi. Skogsförvaltning är en del av kyrkans ordinarie verksamhet i och med vårt ansvar att förvalta prästlönетillgångarna och därmed är det rimligt att vi i så hög grad som möjligt har den bemanning och kompetens som krävs för att utföra uppdraget. Det möjliggör också för Svenska kyrkan att säkerställa att de skogsvårdsarbetare som bidrar till förvaltningen prästlönетillgångarna har den kunskap och kompetens som krävs för den höjda ambitionsnivån i skogsförvaltning som kyrkomötet föreslås besluta om.

Claes Block, Susanne Stenlund, Isak Vencu Öhrlund, Anna-Karin Bengtsdotter, Peter Roslund

**Kyrkomötet
Förvaltarskapsutskottets betänkande 2025:8**

Revidera färdplanen för klimatet

Sammanfattning

Betänkandet behandlar motion 2025:24 av Daniel Engström m.fl. om att revidera färdplan för klimatet med utgångspunkt i ekonomisk hållbarhet. Utskottet konstaterar att en revidering av färdplanen redan är planerad inom ramen för den tidsatta processen som kyrkomötet tidigare beslutat om och som kyrkostyrelsen nu arbetar vidare med. Vidare anser utskottet att motionens betoning på ekonomisk hållbarhet går emot andra beslut om en balanserad bedömning av fyra hållbarhetsdimensioner. Mot bakgrund av detta föreslår utskottet avslag på motionen.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:24.

Motionens förslag

**Motion 2025:24 av Daniel Engström m.fl., Revidera
färdplanen för klimatet**

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att revidera Svenska kyrkans färdplan för klimatet.

Bakgrund

Svenska kyrkans färdplan för klimatet initierades genom kyrkomötets beslut 2018, § 145 och antogs av kyrkostyrelsen 2019, efter en gemensam beredning av Svenska kyrkans nationella nivå och stiftens. Färdplanen skapar en gemensam klimatstrategi för hela Svenska kyrkan och svarar på biskoparnas uppmaningar i Ett biskopsbrev om klimatet, däribland att uppnå klimatneutrala verksamheter så fort som möjligt med sikte på 2030.

Färdplanen är uppdelad i tre etapper och den andra etappen påbörjades i början av 2024 och pågår till och med 2027. Den tredje etappen planeras starta 2028 och pågå till och med 2030. Etapperna har beretts brett med utgångspunkt i församlingarnas behov och stiftens stöd och slutligen med beslut i kyrkostyrelsen för att möjliggöra graden av stöd i stiftens, genom organisation och ekonomi, vilket beskrivs i kyrkostyrelsens skrivelse till årets kyrkomöte, Verksamhet och ekonomi, KsSkr 2025:1.

2023 beslutade kyrkomötet, på förvaltarens utskottets förslag, om uppföljning av färdplanen. Kyrkomötesuppdraget slutredovisas i kyrkostyrelsens skrivelse till årets kyrkomöte med redogörelse för behandling av kyrkomötesärenden, KsSkr 2025:3.

Många lokala enheter genomför arbete för färdplanens mål, med stöd från stiftet och inom ramen för den planerade verksamheten. En del församlingar och pastorat samt den nationella nivån har även valt att implementera färdplanen genom beslut om att anta målen i sin egen verksamhet. I slutrapporten för den första etappen konstateras att arbetet har haft en god start med hög måluppfyllelse. Inför andra etappen framhålls behovet av ökad integrering och särskilt fokus på utsläppsminskningar inom energi, transporter och konsumtion för att nå effektmålen till 2030.

[Generalsekreterarens omvärldsrapport 2024](#) beskriver hur klimatförändringarna fortsätter drabba omvärlden och med sikte mot framtiden förtjänar en rad områden fortsatt särskild uppmärksamhet från Svenska kyrkans sida, för att möta och motverka klimatkrisens konsekvenser.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:24.

Utskottet bedömer att motionens intention, om lägre målsättningar i färdplanens mål, riskerar att försvaga den ambitiösa inriktning som kyrkomötet tidigare beslutat om och som kyrkostyrelsen föreslår i den del av KsSkr 2025:1 som avser Svenska kyrkans färdplan för klimatet. Arbetet med färdplanen är redan påbörjat och en framtida revidering är planerad inom ramen för den tidsatta processen. Utskottet anser att motionens betoning på ekonomisk hållbarhet går emot andra beslut om en balanserad bedömning av fyra hållbarhetsdimensioner.

Utskottet menar att det är viktigt att hålla fast vid den inslagna vägen och att eventuella justeringar bör ske i rätt forum och vid rätt tidpunkt, inte genom ytterligare beslut i kyrkomötet. Utskottet föreslår avslag på motionen.

Uppsala den 3 oktober 2025

På förvaltarens utskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

Ann Edlund, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Isak Vencu Öhrlund, Anna-Karin Bengtsdotter, Peter Roslund, Susanne Stenlund, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Tomas Jansson, Anneli Kihlstrand, Georg Lagerberg, Anders Skogberg, Helena Inghammar, Lena Östholm Munkberg och Karl-Gunnar Svensson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mikael Sjölund, Niklas Lindberg, Anders Brunnstedt, Håkan Nilsson, Ellionor Moberg, Paul Höglund, Carin Jakobsson, Göran Forsén, Ingvar Jonsson, Jan-Ove Lipponen, Lisa Wallenstein och Marie Buhr.

Biskoparna Mikael Mogren och Ulrika Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

F 2025:8

Jag reserverar mig mot beslutet till förmån för bifall till motionen. I en värld där förändringar och förutsättningar sker allt snabbare synes en justering av innehållet vara nödvändig i framtid.

Anders Skogberg

Särskild mening

Jag anmäler särskild mening mot beslutet gällande motion 2025:24 Revidera färdplanen för klimatet till förmån för bifall till motionen.

Ingvar Jonsson